LIETUVA

Nr. 48 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 26 Lapkriczio (November). 1897 m. Metas V

Enteredat the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:

Amerikoje.....$2.00
I Užmarę.....$3.00

"Lietuvos" spaustuvė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsirasant "Lietuvą" ir prisiunciant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik užduoti teisingą adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

—o—

Wokietija.

Isz nesutikimų Wokietijos su Chinais, už užmuszimą wokiszkų misijonierių, Wokietija isztikro mokėjo pasinaudoti. Atsiųstos prie chiniszkų pakranczių wokiszkos laiwynės wirszinikas, kontradmiralas Diederichs, iszsodino ant kranto jurinikus užtakoj Kiao Czeu ir užėmė chiniszkas twirtynes, kuriose rado daug kanuolių ir kitokių ginklų. Wokiecziams pritarė net wirszinikai ant chiniszkų wandenų plaukinėjauczių angliszkų, prancuziszkų ir maskoliszkų laiwynių. Chinieczisi tą pritarimą wokiecziams kitų laiwynių wirszinikų aiszkina tuom, buk Maskolija, Prancuzija ir Wokietija rengiasi į karę su Japonija. Kad Maskolija isztikro tokios karės geidžia ir kad jos kariszkos pajiegos ant Didžiojo okeano per menkos, nėra abejonės, kad noriai priimtu pagelbą Wokietijos ir Prancuzijos, tikt kad isz sudrutinimo Maskolijos nė Wokietija, nė Prancuzija nė jokios sau naudos neturėtu, todėl sunku tikėti, kad jos norėtu už Maskolijos reikalus su Japonija kariauti. Wokiecziai rengiasi wienok jų užimtas chiniszkas twirtynes ant ilgiaus palaikyti, kadangi jie pasamdė transportinius laiwus ant priwežimo reikalingų kariaunai daiktų, taigi maisto ir amunicijos.

Nesutikimai terp Wokietijos ir Hayti republikos teipogi neiszdilo. Hayti republikos randas ne nori iszmokėti Luederssui už neteisingą suaresztawimą reikalaujamo atlyginimo, Wokietija czia siunczia teipogi kariszką laiwynę ir jeigu tas ne gelbėtu, žada pradėti karę. Suwienytos Wieszpatystės, negalėdamos Wokietijai prieszintiesi, kalbina Hayti republikos prezidentą nusilenkti priesz Wokietijos reikalawimus.

Prancuzija.

Paryžiuje wėl daug triuksmo padarė paleisti garsai apie neteisingą nusudyjimą aficierio Dreyfuso, newa už pardawimą Wokietijai wisokių planų ir karelwiszkų Prancuzijos paslapczių. Karės ministeris wienok ne dadideidžia, idant ta prowa butu isz naujo peržiurėta ir tuom pakėlė priesz sawę daugumą gywentojų. Czia kalba, buk Dreyfus isztikro ne kaltas ir jis yra tikt auka sukalbio žydų prieszinikų. Tikras kaltinikas esąs wengras, grafas Esterhazy, kurisai, pastojęs prancuziszku ukėsu, tapo paskui prancuziszku oficieru. Tas tai pardawė prancuziszkos kariaunos paslaptis, bet jo kaltė likosi nukreipta ir tai su žinia tulų aficierų, ant nekenczianio žydo Dreyfuso, kurisai ir tapo sudo nuspręstas ant iszrėmimo ant Welnio Salos, netoli Cayennos, prancuziszkoj Guyanoj.

Tarybos terp Prancuzijos ir Suwienytų Wieszpatyszczių Sziaurinės Amerikos, kaslink numažinimo muitų ant įwežamų taworų, ne iszdawė nė jokių waisių, kadangi nė wiena isz besitarianczių pusių ne pasiganėdino pasiulytais pataisawimais; dabar tarybos likosi pertrauktos. Atkakus į Washingtoną naujam Prancuzijos ambasadoriui, Cambonui, gal jos wėl atsinaujis.

Sawitarpinis neužsitikėjimas terp Prancuzijos ir Anglijos wis didinasi, prancuzai stabdo wisur Anglijai platinimą waldybų; norėjo nat ji teip iszplatinti sawo waldybas, kad jos rytinėmis Afrikos pakrantėmis, trauktusi nuo pietinės jos užbaigos iki Egiptui be pertrukio, bet prancuzai įsiskwerbė į tarpą, užėmė jie kraszto rytinės Niliaus atžalos ir tokiu budu platinimui anglijonų waldybų užkirto kelią.

Balkanų pussalis.

Sandaros terp Grekijos ir Turkijos wisgi dar nėra, Turkija wis laiko jos užimtą Tessaliją ir ne tikt nesirengia greit isz czia pasitraukti, bet pradeda prieszintiesi ir įwedimui autonomijos ant Kretos. Maskolija reikalawo, idant czia paskirtas gubernatorius butu stacziatikis, Turkija gi sawo reikalawime nučjo dar toliaus: ji reikalauja, kad gubernanatorius butu sultano pawaldinys, kadangi už swetimą galėtu užtoti swetimos wieszpatystės, su sawo gi pawaldiniais sultanas gali daryti, ką tikt nori. Angliszki laikraszcziai pranesza, buk ant priwertimo sultano pasiduoti Europos wieszpatyszczių nusprendimams, likosi nuspręsta blokuoti wisus Turkijos portus ir Konstantinopilių. Ginkluoti daugiaus kaip wiwių Maskolija, sawo reikalawimu neiszmokėtų karės kasztų, sultanui ne daleido.

Tuom tarpu Turkijos iždas su wisu ant karės su Grekija iszsitusztino, wietiniai urėdnikai, ypacz žemesni, jau nuo seniai algos ne gauna, minta jie lupdami kaip tikt galima gywentojus. Dabar wienok pritruko jau pinigų ir ant iszmokėjimo algų esantiems užrubežiuose Turkijos ambasadoriams. Berlyno ambasadorius, Galip Bey, kaip pereitame "Lietuvos" numeryje prane szėme, pridirbęs daug skolų ir ne gaudamas daugiaus kredito, idant ne numirti badu, apleido sawo urėdą ir atkako į Konstantinopolių, kur, ant sultano paliepimo, likosi į kalinį pasodytas; kits wėl praneszė užrubežinių dalykų ministeriui, kad nuo kelių sanwaiczių minta tikt duona, bet jau ir tos nenori nieks duoti. Ant galo Turkija, ne galėdama užlaikyti sawo urėdnikų, turės juos paleisti ir krasztas pasiliks be waldžios.

Nesutikimai terp Austrijos ir Turkijos iszdilo, Turkija wisame priesz Austrija nusilenkė, pažadėjo užmokėti dideli atlyginimą Austrijos pawaldiniams; bet ar jį galės užmokėti, tai jau kits klausymas.

Maskolija.

Lenkiszki Warszawos ir Poznaniaus laikraszcziai pranesza, buk Peterburge likosi parengta tam tikrų komisiją, kuriai pawesta apdirbti projektus reformų paliuosuojanczių lenkų gywenimą; terp sanarių tos komisijos, kaip sako, randasi ir Apuchtin, didžiausias wisokių paliuosawimų priesz s. Jegu ir kiti tos komisijos sanariai, arba nors didesni jų pusė, toki geri lenkų draugai kaip Apuchtin, lenkai isz jos darbų nieko sau gero ne sulauks. Kaip daugelis buwusių tokių komisijų, teip ir szita nuojoji, turbut, su twerta tikt ant muilinimo akių, arba gal ant tuomtarpinio, kol tas reikalingas, wiliojimo lenkų. Rods newa rengia dabar naujus programus ant mokinimo lenkiszkos kalbos mokslainėse, bet į dirbanczius tokius programus paskiria daugumą prieszinikų iszplatinimo tokių programų. Wisame matyt, kad tas darosi tikt teip sau, o isztikro wiskas pasiliks po senowei. Liuosybė mat ir mokinimas mokslainėse ne maskoliszkos kalbos ne gal patilpti galwose maskoliszkų diejatielių, o Lietuwoj ir Lenkijoj ant urėdų gerų žmonių nėra, yra wien telp wadinami diejatelial obrusitelial (maskolintojai).

Maskoliszkas jurinikystės ministeris, admiralas Tirtow, iszdiwė įsakymą parengti 7 kariszkus laiwus ant iszplaukimo isz Juodųjų jurių, bet priesz ką juos siųs, to nieks nežino. Kadangi wienok kariszki laiwai isz Juodųjų jurių ne gal niekur iszplaukti per Boeforo jurių pertaka, todėl jie gal but paskirti tikt priesz Turkiją, kuri matomai ne nori pildyti kokio nors maskolių įsakymo.

Iszpanija ir jos waldybos.

Iszpanijoj wėl pradeda kilti nepasitikėjimas Amerikai, iszpanijonys wėl pyksta ant Amerikos ir kaltina ją newa už gelbėjimą ir rėmimą Kubos maisztinikų. Laikraszti "La Lucha", iszeinantis Madride, patalpino įžengimą straipsnį, kuriame sako, kad jeigu Amerika nesistengia stabdyti gabenimo ginklų ir liuosnorių ant suszelpimo maisztinikų, nors tas, pagal terptautiszkus tiesas, yra jos priderystė, tai Ispanijai nėra nė jokios naudos stengtiesi palaikyti newa Amerikos prilankumų, kadangi ta, nestabdydama to, kas yra jos priderystė, tuom paczių rodo jau, kad ji neprilanki Iszpanijai. Tegul užgims katė, sako tas laikrasztis, ir juo ji užgims greicziaus, juo Iszpanijai geriaus.

Terp suwarytų Weylerio į didelius Kubos miestus kaimų gywentojų apsireiszkė badas, o isz to wisokios ligos, kurios toliaus iszsiplatino ant miestų gywentojų ir terp iszpaniszkos kariaunos. Naujas gubernatorius dar wis neapgarsino, kokias reformas jis nori suteikti salos gywentojams. Pakėlę wienok maisztus gywentojai sako, kad jie nė jokioms reformoms dabar nepasiganėdys, jie reikalauja wisiszkos nepriguimystės.

Gubernatorius Filipinų salų praneszė į Madridą, buk czia maisztai su wisu likosi pergalėti, daugumas maisztinikų padėjo jau ginklus, tų paweikslą reka ir užsilikę dar kaip kur maisztinikų pulkeliai. Ar ten isztikro wiskas teip darliai stowi, kaip raszo tų salų gubernatorius, nežinia isz gyrsime. Ne reikia užmiršti, kad isz czia jau seniai panaszios žinios buwo į Madridą atėjusios, bet jos pasirodė melagingomis: maisztai ne tikt kad ne buwo pasiwogę, bet poram dar smarkiaus pradėjo platintiesi.

Pietini ir Widurini Amerika.

Ką tikt nutilę maisztai republikoj Urugway, Pietinėj Amerikoj, wėl, rodosi, isz naujo užkils. Mieste Montewideo wisi laukia rewoliucijos, kadangi po užmuszimui prezidento Borda, užstojęs jo wietinikas, sawo neteisybėmis wisiems jau įgriso; mieste nieks ne drysta iszeiti isz namų, gywentojai užsirakino sawo kambariuose.

Brazilijoj teipogi kyla sumiszimai; pietinėj Brazilijoj tokiuose sumiszimuose tapo nuskriausti wokiecziai kolionistai, už kuriuos tuojaus užstojo Wokietijos rundas, kurisai siuncziu kariszkus laiwus ant apgynimo wokieczių; pare kalawo jau iszmokėjimo atlyginimo nuskraustiems. Susekė czia sukalbį monarchistų priesz republikoniszką randą; prie sukalbio prigulėjo parlamento pasiuntiniai ir senatoriai, kurių daug suaresztawo.

Meksike pasidėjo prowos apskusių policijos wirszinikų už prisidėjimą prie lynczawonės anarchisto Aroyo. Pasirodė, kad policija atliko lynczawonę, norsjai priderėjo buti twarkos dabotoja. Sudas susekė, kad policijos wirszinikai, ant iszsilo sinimo, melagingai liudyjo. Prokuratorius reikalauja, idant wisi policijos wirszinikai butu nubausti pakorymu, kaip ir paprasti užmuszėjai. Kaip sudas kaltus galutinai nubaus, dar tikrai nežinia, bet jau to, kad prokuratorius reikalauja pakorimo, parodo, kad Meksike smarkiaus rengiasi baust laužanczius tiesus urėdnikus negu sziaurių didėjėj republikoj; czia nieks ne bandys reikalauti kartuwių ant nubaudimo užmuszėjo nekaltų darbinikų, szerifo Martino.

Havai salos.

Į miestą Honolulu, sostapilę Havai republikos, netikėtai atkeliawo sosto įpedini, kunį gaikszt ienė Kaiulani. Porte su sirinko daug žmonių, ant kranto cziabuwiai salos gywentojai apibėrė ją kwietkomis, sweikino labai szirdingai kaipo ateinanczią salų waldytoją. Matyt, kad cziabuwiams nepatinka waldžia amerikcniszkų putų, kurie atkakę ant salų, pakėlė rewoliuciją ir praszalino nuo sosto tikrą karalienę, waldymą pradėjo nuo paweržimo žemės plotų nuo cziabuwių ir nuo susiaurinimo tiesų witinių gywentojų. Jeigu tikt atkakusi sosto įpedinė turės reikalingą drąsą, ji galės pakelti rewoliuciją ja parems wisi cziabuwiai ir japoniecziai ir jie lengwai galėtu waldžią paweržti nuo mažo amerikonų ir jų szalinikų pulkelio. Tąsyk, žinoma; ir sutartis padaryta terp dabartinio tų salų rando ir Suwienytų Wieszpatyszczių, kaslink pasidawimo po Amerikos waldžia, nueitu ant nieku.

Ne rukyk tabako ir nespjaudyk, nes tai trumpina tawo amžį.

Jeigu nori atsipratyti nuo tabako ant wiesdos ir pastoti sweiku, twirtu ir sylingu, imk gydyklas wadinamas NO-TO-BAC, kuris perdirba silpnus žmonis in twirtus. Daugelis, kurie pameginoszitą gydyklą, in deszimtis dienų jau were deszimtis tukstanczius. Apie 600,000 žmonių tapo isgydytais. Eik NO-TO-BAC nuo sawo szirdies kenczių ir gwarsczejimo ir 50c. arba už $1.00 kaip raszymus ir prabas gausi dykai. Paraszyk in: Sterling Remedy Co., Chicago, arba New York

Isz Lietuwos.

Lenkijos padalinimas.

Maskoliszkas laikrasztis "Swiet" wėl pakėlė klausymą apie Lenkijos padalinimą. Laikraszti reikalauja atskirimo nuo Lenkijos Sedlecų ir Liublino gub. ir isz jų, drauge su pietine dale Grodno gub., padaryti atskirą gubernija ir ją priskirti prie Maskolijos. Lomžos gilir Suwalkų gubernijas priskirti prie Kauno ir prie Grodno gub. ir tokiu budu sutwerti grynai lietuwiszkas gub. Žmonių. Suwalkų gub. lietuwiams gerai but suswienyjus labiaus su lietuwiais kitos Nemuno pusės, tikt suwalkiecziai ne gal užmiršti, kad jie wis gi truputį daugiaus už žemaiczius turi tiesų; priskyrus juos prie Žemaitijos, žinoma, dalį tiesų nužudytų. Kaslink Lomžos gub.— ta jau ne lietuwių apgywenta.

Palengwinimas ant geležinkelių pasiutusių szunų sukandžiotiems.

Nuo 1 Spalių szių metų, Maskolijos kelių ministerija iszdawė įsakymą nuleisti nuo kelionės geležinkeliu kasztų wisiems sukandžiotiems pasiutusių szunų važiuojantiems į tam tikras gydinyczias, teipogi ir grįžtantiems namon isz gydinyczių. Sukandžioti ir drauge su jais važiuojanti, užmoka prekę kelionės IV klasa, bet už tą prekę keliuja į gydinyczią ir grįžta isz jos III klasa. Tokiu budu kelionė jiems ir drauge su jais kuliaujantiems liekasi numažinta ant treczdalio.

Nauji aresztawojimai.

5 d. Spalių, Wilniuje ir Kaune dare antrą kartą kratas, sučmė ir daug žmonių. Wilniuje suaresztawo fotografą Dorotha, mokintoją Twardowski, mokinti nį Permo realiszkos gimnazijos, Kasperowiczą ir daug darbinikų. Isz wiso yra jau 300 suimtų; Wilniaus kaliniai pilni, todėl dalį suaresztuotų iszgabeno į Wileiką. Kaune suaresztawo Dzierzinskį ir apie 20 darbinikų. Suimtus skundžia už socijalistiszką agitaciją, iszdawinėjimą Wilniuje laikraszczio "Rabotnik", žinoma slaptą, už užmuszimą sznipuko Miščwiczio. Tirinėjimus weda Warszawos žandaras Wasiljew. Per tuos suėmimus, wienok laikraszczio "Rabotnik" ne apstabdė, kadangi jis ir toliaus iszeina, žandarai ne įstengia surasti paslaptos spaustuwės.

Uždraudė apie Sziaulių gimnazistų maisztus raszyti.

Maskoliszka spaudos užweizda uždraudė wisiems Maskolijoj iszeinantiems laikraszcziams daugiaus ką nors raszyti apie buwusius Sziauliuose gimnazistų maisztus. Isz to jau matyt, kad maskoliszkos waldžios bauginasi teisybės: teisybė galėtų pasirodyti tikt tąsyk, jeigu isz wisų pusių daleista but ją perkratiuėti, tuom tarpu ne daleidžia laikraszcziams apie Sziaulių atsitikimą ką nors daugiaus raszyti. Mat caras Mikalojus nesirupina dažinoti teisybę, bet jam rupi tikt, kad jo pasileidusių tarnų nieks peikti nedrystų.

Baisi explioziia.

Lietuwiszkame Minske, 1 d. Lapkriczio, stalioriszkoje dirbtuwėje ant Kalwarijos plianto atsitiko baisi garinio katilo expliozija. Užmusztas likosi peczkurys, sunkiai gi sužeisti 7 darbinikai, isz kurių wienas, beweżant į ligonbutį, pasimirė. Truksta dar dwiejų ar trijų darbinikų, kurie, turbut, dar yra po truobos griuwėsiais gal jau ne gywi.

Bandė iszplėszti bažnyczią.

Wilniuje, wagilius bandė iszplėszti Sz. Rafolo bažnyczią ant priemiesczio Snipiszkių. Laike mszparų užėjo mat į bažnyczią ir ozą pasislėpė. Apie 6 walandą pasibaigė diewmaldysta, žmonės iszsiskyrstė, zakristijonas Zaborowski užrakino bažnyczią. Po walandai atėjo kunigai apkrikszty ti waika ir bažnyczią reikėjo atrakyti. Kunigai ir zakristijonas, įėję į widų, užtemyjo, kad zakristijos durys atpleszios, ant suolo gi gulėjo kerwie ir kitoki wagiliaus įnagiai. Pradėjo jieszkoti ir isz syk nieko ne rado, bet iszgirdo netikėtai sugirgždėjimą szėpos durų, pažiurėjo į jos widurį ir rado pasislėpusį wagilių, kurį ir sulaikė. Wagiliumi pasirodė ukinikas Dolginowo walszcziaus, M. A. Zalenskis.

Pawyduoliaus darbas.

Neseniai žydų prekėjai isz Warszawos prisipirko Grodno guber nijoj 6500 žąsų. Žąsis tas warė į Warszawą, isz kur rengėsi atlikusias gabenti į užrubežius. Isz 6500 nupirktų žąsų, wienok atwarė į Warszawą tik 1150, kitos pastipo ant kelio, kadangi joms koksai pawyduolius, ar gal neiszmintingas sztukorius, pribėrė į lesalą užnuodintų grudų.

Argi ir lietuwiai ten bus?

Maskoliszkas laikrasztis "Swiet" paduoda, buk tuli Peterbugo kapitalistai rengia Peterburge gywą muzejų wisokių tautų gywenanczių Maskolijoj, kur sugabės wisokių caro pawaldinių tipus, teip paweikslan, kaip wisoki prigawėjai, suwilioję nuožmius tautiszkus gaiwalus, paskui juos po didesnius miestus važioja ir už pinigus parodo. Mes netikime, idant prie to lietuwiai duotusi prikalbinti. Tegul sau maskoliai kapitalistai gabena ant parodymo persigėrusius maskolius, tegul isz jų swietas pažis kwailumą caro waldžių, mes ne priwalome su jais susidėti.

Nauja telegrafo stacija.

Maskoliszkas randas parengė, prie paczto stacijos miestelyj Wisztytyj, netoli Wirbaliaus, prie Prusų rubežiaus, telegrafų stacija. Isz czia wienok į užrubežius telegramų siųsti negalima, kadangi ta stacija paskirta wien ant siuntinėjimų widurinių telegramų.

Bandė apwogti geležinkelio trukį.

24 d. Spalių, į taworinį trukį bėgantį nuo Wilniaus į Peterburgą, terp stacijų Turmont ir Dukszty, kada trukis ant kelio užsistukimo bėgo palengwa per girią, įsikraustė wagiliai, iszlaužė duris dwiejų wagonų. Trukis wienok artinosi prie stacijos, wagiliai gi pabugę, kad ant stacijos jų neužtiktų, spėjo iszmesti tikt porą maiszą su taworais ir pats nuo trukio nuszoko.

Neregių prieglaudos namai.

10 d. Spalių, mieste Lietuwiszkame Minske likosi atidaryti ne regių prieglaudos namai ir mokslainė dėl neregių waikų dėl wisos Lietuwos. Telpa jie pasamdytuose namuose, neregių waikų yra czia dabar 5. Parengė juos specijaliszka draugystė, kuriai randas dawė 1000 rublių isz sawo pusės kaipo paszelpą, daugiausiai wienok susirinko isz priwatiszkų aukų surinktų bažnycziose; isz tokių aukų surenka widutiniszkai per wieną sanwaitę, wien Minsko gub., po 1200 rublių.

Jawų prekės Liepojuje.

Pereitą sanwaitę lietuwiszkų jawų prekės Liepojuje buwo szitokios: už rugius mokėjo po 70—73 kap. už pudą. Kwiecziai 1 rubl. 15 kap.—1 rubl. 16 kap. Awižos widutinės 60—53 kap., geresnės 64—68 kap., geros 69—73 kap., geriausios 74—77 kap. Miežiai 64—68 kap. Grikai 76 kap. Žirniai 63—68 kap. Pupos 90 kap.—1 rubl. Linų sėmens 1 rubl. 4 kap.—1 rubl. 8 kap., geriausi 1 rubl. 12 kap. Kanapių sėmens 1 rubl. 16 kap.—1 rubl. 17 kap. Kwietinės klynės smulkios 53 kap., widutinės 54—56 kap., stambios 57—58 kap., stambiausios 60 kap. už pudą.

Nusitrynę sidabriniai pinigai neturi wertės.

Sidabrinius pinigus, ar tai rublines, ar smulkius, seniaus į rando kasas imdawo ir tokius, kurie teip buwo nusitrynę, kad nė erelio, nė literų ant jų ne buwo žymu, tikt nuo jų wertės nutraukdawo po ½ kap. už kiekwieną dolę trukstanczią, taigi nudilusio sidabro. Dabar wienok, kaip paduoda "Warszawskyj Dnewnik", iszaiszkinta wieszpatystės kasoms ir paliepta imti wisokius sidabrinius pinigus be nutraukimo, bet tikt tokius, ant kurių žymu dar atmusztį ženklai ir literos, wisai gi nusitrynusių liepė wisai neprimti į wieszpatystės kasus.

Pagawo nusidėjėlį.

Wilniuje likosi suimtas 35 d. Spalių sinarys prigawėjų draugystės, kuri pardawinėjo sukarpytą popierą už newa padirbtus pinigus. Prigawėjai teip sutaisydawo tokių pinigų pakelius, kad isz wirszaus ir apaczioj buwo uždėtų po kelias tikras maskoliszkas "bumaszkas", widuryj gi buwo paprastu popiera. Suimtas czia wienas isz tų prigawėjų pasirodė ukinikų Nalibokų walszcziaus, Augustinas Zelenko.

Jeigu ne ant wieno, tai ant kito nori uždirbti.

Lietuwoj, restauracijose dabar rods daleista degtinę pardawinėti lygiai stikleliais, kaip ir stiklinėmis, bet restauratoriai turi ją imti isz rando degtinės pardawinyczių, ant stiklinių wienok yra prekė ir teip kaip už popierosus, ne wale imti daugiaus negu paraszyta. Taigi restauracijoms už degtinę sumažėjo pelnas, prekę stikleliu rods jie sau pats paskiria, bet jeigu swecziai reikalauja wisą stiklinę, tai jos brangiaus jau ne turi tiesos pardawinėti. Ant padauginimo sau pelno Lietuwos restauratoriai pekėlė neiszpasakytai prekes wisokių walgomų daiktų: antai pyragaicziai, miesto kasztuoja tikt 3 kap., restauracijose ima už tokius net 10 kap. Teip yra ir su kitais walgomais daiktais.

Žinios apie suaresztuotus.

Neseniai mes praneszėme, kad isz suaresztuotų Senapilės Wonsockio newa už lietuwiszkus dalykus, Pilwiszkių prekėjas Kaczergis likosi paliusuotu. Dabar wienok ateinanczios žinios užgina pirmutinėms: Kaczergis dar wis sėdi kalinyj, tikt Olekas likosi paleistas; paleido teipogi drą Bogdanawyczių ant kaucijos 300 rublių.

Nauji wyskupai dar nepaskirti.

Paskyrimą naujų katalikiszkų wyskupų, ant ko buwo padaręs sutartį su popiežiumi, maskoliszkas randas wėl sulaikė. Priežastis to sulaikymo, kaip praneszia, yra ta, kad wyskupas Simon iszdawė padawadyjimą kunigams naujų parapijų, kuriose seniaus netikę kunigai į bažnyczias buwo įsileidę maskoliszką kalbą, prie sakramentų ir pamokinimų wartoti parapijonų kalbą. Tas padawadyjimas maskoliszkoms paszlemėkiszkoms waldžioms ne patiko ir jos užtai sulaikė paskyrimą wiskupų ir į kitas dijeczijas. Wyskupą Simoną norėjų, už iszdawimą to padawadyjimo, iszgabenti net į Siberiją, maskoliszki wirszinikai laukia kaslink to ciecoriaus nuprendimo. Ne reikalingos todėl tikt wiltys, buk Mikalojus ką gero mums sutaikis isz geros wališos. Neliaukkime tik kariawę už sawo tiesas, eikime isz wien toje kowoje, o wiską iszkariausime ir be M kalojaus geros walios; p tiuo uos mus tikt tą yk, jeigu mus b josi.

Auka girtuoklystės.

Ant geležinkelio linijos bėganczios nuo Karaliaucziaus į Wirbalių, terp Gumbinės ir Trakenų, rado žmogaus kuną, bet be galwos, galwą rado maskoliszki parubežiniai sargai, atėjus trukiui į Wirbalių: buwo ji pelenų skrynioj kybanczioj po trukiu. Užmusztas pasirodė koksai Pilzer, kurisai buwo iszėjęs ant jomarko į Gumbinę ir turbut ten pasigėrė, grįžtant namon, gal atsigulė ant szėnių ir atbėgęs trukis nutraukė jam galwą.

---

* Maskoliszki laikraszcziai pranesza, kad nuo ateinanczių metų Maskolijoj bus įwestos už geriausias ir parankiausias laikomos prancuziszkos mieros; jas priėmė jau beveik wisos ciwilizuotos wieszpatystės, iszėmus wien Anglijos ir Suwienytų Wieszpatysczių Sziaurinės Amerikos, kurios wisame wien Angliją mėgždžioja.

‖ Wilniuje, jeneral-gubernatoriaus rume, rengia dabar parodą wisokių žingeidžių daiktų atgabentų isz Abisinijos ir isz Japonijos. Pelnas isz to eis ant naudos "Balto Kryžiaus Draugystės", taigi ant reikalų aprupinimo kareiwių szeimynų, ant mokinimo jų waikų.

Isz Amerikos.

Ant beganczio trukio susipesze geležinkelio tarnai.

Ant wakarinio Louisville & Nashville geležinkelio trukio, kada tasai bėgo su greitumu 30 mylių ant walandos, susipeszė trukio maszinista su sawo pagelbinjku peczkuriu. Maszinista mat liepė sawo pagelbinjkui primesti anglių, bet tas ne paklausė; kada jam paantrino įsakymą, tas iszsitraukė rewolwerį ir szowė maszinistui į galwą, bet kulka pralėkė pro ausį. Maszinista iszweržė rewolwerį, bet peczkurys iszsitraukė peilį ir su juom szoko ant sawo perdėtinio, įdurė jam kelis kartus į peczius ir į krutinę; ant galo pasisekė peczkurį parmuszti, maszinista jau gulintį jį perszowė. Gerai, kad laike tų pesztynių, kada ne buwo kam bėganczio trukio prižiurėti, ne atsitiko didesni nelaimė.

Ant apsiwedimo nieks ne persenas.

St. Joseph, Mo. Su wirszum turintis szimtą metų senelis, John J. Overton, apsiwedė su 77 metų Mare Hunderson. Turbut dar teip senų jaunawedžių niekur ne buwo, Maskolijoj antai tokiems seneliams net wiespatystės tiesomis uždrausta apsiwesti. Abudu jaunawedžiai su wisu sweiki ant kuno ir ant proto.

Netikri pinigai.

Isz Los Angelos, Cal., ateina žinios, kad nesusekti piktadariai paleido czia daug netikrų, jų padirbtų popierinių deszimtdoliarinių pinigų? jie padaryti ant dwiejų popieros szmotelių ir tie szmoteliai suklijuoti. Pinigai tie ant pirmo pažwilgio padaryti teip gerai, kad jų pažinti negalima; idant susekti kad jie netikri, reikia suszlapyti, o tąsyk dalys atsiskiria.

Twanai.

Dėl ilgai besitraukiancziu lytų, užgimė neiszpasakytai dideli twanai wakariniuose krasztuose Washingtono sztėto. Geležinkelių ir telegrafų linijos pagadytos, upės ir upeliai iszsiliejo; Stock upė pasikėlė ant 13 pėdų augszcziaus paprasto wandens pawirsziaus. Mieste Lowell popieros ir laiwų dirbtuwės likosi užlietos farmeriai apleido farmas ir subėgo į kalnus.

Ateiwiu prieszai.

Unija darbinjkų, dirbanczių prie triobų statymo mieste San Francisco, atsiszaukė į Washingtono kongresą reikalaudama, idant ateiwystė į Ameriką ant 10 metų butų su wisu uždrausta ir tikt tokiu budu wietiniai darbinjkai galėsę sawo buwį pagerinti.

Baisi expliozija.

Mieste Meksike, miesto ulyczioms wežė paraką czia stowincziai artilerijai. Nežinia dėl kokios priežasties, parakas užsidegė, atsitiko baisi expliozija, kurios keturi žmonės likosi sudraskyti, 8 gi kareiwiai ir praeiwiai sunkiai apkulti.

Bjauri žmogžudyste.

Oconomowoc, Wis. Namuose ant Oak st., gywenime Ernesto Cornellio, rado kunus dwejatos jo waikų su perpjauta gerkle; toliaus ant grindų gulėjo patsai Cornell teiposgi su perpjauta gerkle, bet dar gywas. Kada jį atgaiwino, jis pasakė, kad nužiuri kaipo žmogžudį kokį ten Lewisą, kurisai pas jį gyweno ir tą wakarą, kada žmogžudystė likosi papildyta, Cornellį nugirdė. Jo moteris su kitais waikais gulėjo kitame kambaryj, jai piktadarys ir tiems waikams nieko nedarė. Lewis ir Cornellio moteris likosi suareszt uoti kaipo nužiurėti žmogžudžiai.

Dideli szalcziai.

Manitoboj, Sziaurinėj Dakotoj, Miunesotoj ir Pietinėj Dakotoj, užstojo dideli szalcziai: Manitoboj szaltis siekia 19° žemiaus žero, Minnesotoj termometras nupuolė iki 20° žemiaus zero, Pietinėj Dakotoj 18° szalczio.

Kastynių sawinykai per godumą rengia kraujo praliejimus.

St. Paul, Minn. Kastynių Atlantic Mine sawinjkai, wieton suszt raikawusių finlandiecziu, parsitraukė 75 italijonus, kurie sutinka užimti prie darbo sztraikierių wietas, bet paskutiniai spreiszkė, kad jie, nors su praliejimu kraujo, bandys nedaleisti italijonams dirbti. Sztraikuojanczių finlandiecziu yra czia 300. Sunku czia suprasti, kodėl darbinjkų įnirszimas kreipiasi prieszteip jau iszalkusius, troksztanczios darbo darbinjkus, kadangi tikrais kaltinjkais yra netikę godus kastynių sawinjkai?

Didelis gaisras.

Baltimore, Md. Sudegė czia dideli meblių krautuwė "Great Scott", po nr. 313—319 ant North Howart str. Blėdį ugnies padaryta skaito ant 300000 dol. Isz po degėsių isztraukė suanglėjusį kuną moteriszkės, kuri pasirodė Susanna Murows, ji mat atėjo į krautuwę ko ten nusipirkti ir gawo galą.

Nelaimes ant geležinkelių.

Trukis No. 2 Kansas City, Fort Scot & Memphis geležinkelio, kurisai wakare iszbėgo isz Birmingtono, netoli Milliford iszszoko isz rėlių; wienas wagonas nupuolė į upę, du gi wagonai sudegė. Prie to wienas pasažierius likosi mirtinai sužeistas, sunkiaus gi apkultų yra 30 pasažierių.

BRAZIL, IND. Netoli Coal Bluff iszszoko isz rėlių trukis Chicago & Indiana geležinkelio wežantis 500 darbinjkų ir du wagonai pilni darbinjkų nusirito nuo augszto kelio pylimo. 23 darbinjkai prie to likosi sunkiai apkulti, o terp tų 3 apkulti mirtinai.

Amerikos urednikas be mažo ne sukele indijonų.

Wokiszkas laikrasztis "St. Pauler Volksztg", pasiremdamas ant raporto indijonų užweizdos komisoriaus, p. Hall, apgarsino, kad medžioklės inspektorius Wetzel be mažo ne sukėlė indijonų prieszAmerikos waldžią. Keturi indijonai, jų wadowas, jo moteris, sunus ir to waikas apsistojo ant wienos salos Turtle ažero norėdami medžioti. Atkako czia medžioklės inspektoriaus Wetzel ir pareikalawo, idant indijonai atiduotu karabinus ir sumedžiotų žwėrių kailius. Indijonai nesiprieszino, bet kada jis bandė paweržti ir senus kailius, indijonų wadowas iszsitarė, kad jis nori juos tiesiog į badą įtraukti. Ant to Wetzel iszsitraukė rewolwerį ir įwarė indijonui kulką į kojų, sužeidė jo sunų ir moterį, paskui, pagriebęs kirwį, su juom užsikėsė ant moteries wado; tasai, nors paszautas, szoko į pagelba sawo moterei ir užmuszė užpuoliką. Sužeista moteriszkė neužilgio nuo sužeidimų pasimirė, neiszgis ir kiti du paszauti indijonai. Kaip tikt žinia apie tą atsitikimą pasiekė kitų indijonų, jie apsiginklawo ir pradėjo rengtiesi į karę su sawo skriaudėjais; su dideliu wargu geresniems Amerikos urėdnjkams pasisekė jų įniršimą nutildyti ir perkalbėti ne kelti kraujo praliejimo, kadangi tikras kaltinjkas likosi nubaustas. Tuli wienok amerikoniszki laikraszcziai pradėjo siundyti waldžias prieszne kaltus indijonus. Ant to juk tie laikraszcziai ir yra, kad prieszką nors sawo waldžias siundytu.

Ateiwiu užtarėjai.

Buwęs wietoj Powderlio ateiwių užweizdos komisoriumi, Dr Senner, rengiasi sutwerti isz ateiwių ir geresnių amerikonų twirtą organizaciją, kurios mieris yra, kaip galint prieszintiesi natywistų užmanymams, nedaleisti iszdawimo tiesų rengiamą prieszateiwius. D-ras Senner atsiszaukė į wisus wokiszkus laikraszczius su praszymu paremti tą užmanymą. Nors beweik wisi darbinjkų organizacijų wirszinjkai ne kenczia ateiwių ir norėtų, idant Amerika butu jiems uždaryta, draugu ateiwių pasirodo isz darbinjkų wadowų wien Debbs.

Norejo truki iszwaryti isz relių.

GREENVILLE, OH. Ant geležinkelio, nesusekti piktadariai bandė, iszwarę isz rėlių, sudaužyti Erie geležinkelio greitąjį trukį bėgantį į New Yorką. Ant rėlių sukrowė jie skersai geležines sztangas. Ant laimės wienok trukis sztangas numetė ir tokiu budu pasažieriai iszlikc. Į umą laiką tai jau antras pakėsinimas ant szito geležinkelio.

Nusinuodino studentes.

YOUNGHKEEPSIE, N. Y. 60 studenczių merginų, besimokinanczių Bossar Kolegijoj, apsirgo; wisos jos dar serga. Sergancziosmerginos mat nusinuodino nuo negerai iszwirtos werszienos. Ant laimės wienok, kaip nusprendė apžiurėję ligones gydytojas, wisos jos iszgis.

Myriai nuo saules spindulių.

Wasaros laike Amerikoj tankiai pasitaiko myriai nuo karszczio saulės spindulių. Rugpjuczio mėnesyj 1896 m. Suwienytose Wieszpatystėse, isz užgautų karszczio saulės spindulių, pasimirė 3 038 žmonės; New Yorke, paweikslan, terp myrių Rugpjuczio mėnesyj, 96% buwo nuo karszczio saulės spindulių, Bostone buwo tokių 91%, Washingtone 77%. Apskritai imant, nuoszimtis myrių nuo saulės spindulių wasaros laike yra didesnis sziauriniuose sztetuose negu pietiniuose. Priežastis tokio apsireiszkimo yra ta, kad sziauriniuose sztetuose didesnis yra skirtumas terp žiemos ir wasaros temperaturos negu pietiniuose.

Musztynės terp darbininku.

MASCONTAH, ILL. Sztraikuojanti, prigulinti į unijas darbinjkai, užpuolė ant dirbanczių neprigulinczių į unijas darbinjkų Kolbo anglių kastynėse. Prieszsztraikų dirbo czia 30 darbinjkų, dabar gi pasiliko tikt 6; ant tų tai užpuolė 20 apsimaskawusių wyrų ir baisiai sumuszė: du sumuszti mirtinai, treczias gi teiposgi pawojingai.

Žaltys slogintojas ir arklys.

Philadelphioj, isz dime muzėjaus isztrauko isz klėtkos žaltys slogintojas ir apsiwyniojo sargui Masherui aplink kaklą ir aplink krutinę. Jo riksmas iszgązdino pririsztą prie klėtkos arkliuką, kurisai pradėjo spardytiesi. Tas nepatiko žalcziui, todėl jis paliuosawo Masherą ir apsiwyniojo aplink arklį ir jį užšmaugė. Tik su wirwėmis pasisekė žaltį nuplėszti ir nugabenti atgal į klėtką. Masherą nugabeno į ligonbutį, kur persitikrino, kad jis turi kelis szonkaulius sulaužytus.

‡ Neseniai mes praneszėme, kad buwęs Amerikoj turkiszkas konsulius, Joseph Jasigi, už wisokias prigawystes ir prisisawinimą swetimų pinigų pateko po sudu. Suffolk County Superior Court rado tą Turkijos reprezentantą kaltu ir nusprendė ant 14 metų į kalėjimą.

‡ Ant Amerikos geležinkelių kelionė emigrantams likosi pakelta, paweikslan, nuo New Yorko į Chicagą, wieton 13 dol., kaip buwo iki sziol, dabar kasztuos jau 15 dol.

‡ Laiwas Janet isz Tignish, N. B., ant kelio į Chathom, ties Fox Island, susidaužė ir paskendo. Du jurinjkai ir trys ant jo buwusios moteriszkės prigėrė.

CASCARETS tedruliua kepenis, iszsiuwa pilwa. Niekad neskauda. 10c.

Isz darbo lauko.

¶ Žemdarbiai rytinių Prusų prowincijų parsigabeno ant laukų darbų chinieczius darbinjkus, nors daug wokiszkų darbinjkų negauna darbo; mat toks tai yra patrijotizmas Prusų dwarponių. Tą patį noriai padarytų ir sawinjkai Amerikos anglių kastynių, kadangi chiniecziai dirba pigiaus. Per tai, žinoma, kyla wisur nekentimas jieszkanczių darbo chinieczių, isz tikro wienok ne darbinjkų czia kaltė, bet tik kapitalistų, kurie, ant suradimo progos numažinti darbinjkų uždarbį, griebiasi tokių įnagių. Kad toki jų darbai gimdo kraujo praliejimus, maisztus, apie tai jau sziądieniniai musų kapitalistai nesirupina, kadangi ant suwaldymo skriaudžiamų darbinjkų yra užtektinai ginkluotų kareiwių, ko truksta darbinjkams.

¶ Szaltesnis oras atsiliepė ir ant darbų, szaltis mat pagerino darbo sanlygas; daugelis dirbtuwių pradėjo atlikti wisų reikalawimų ir jų jau daugiaus ne priima. Pereitą sanwaitę buwo Suwienytose Wieszpatystėse 267 nusibankrutinimai, pereitą metą, tą paczią sanwaitę, buwo jų 334; Kanadoj buwo jų 32, pereitą gi metą 40.

¶ CARLETON, MICH. Medžių dirbtuwėj ir lentų pjowinyczioj Will Arkley atsitiko baisi garinio katilo expliozija, kuri wisą dirbtuwę sugriowė. Peczkurys likosi ant wietos užmusztas; sunkiai sužeisti yra: sunus dirbtuwių sawinjko ir darbinjkai: Otis Baker ir Cyrus Baroughs; lengwiaus sužeistų yra daugiaus.

¶ Chicago, Ill. Liejinyczios prigulinczios Illinois Steel Co., ant kertės Ashland ave. ir 31 ul., kurios gana ilgai stowėjo, už poros sanwaiczių žada pradėti dirbti. Isz syk patilps czia 200 darbinjkų, Toliaus gal pradės dirbti ir kitose tos dirbtuwės dalyse.

¶ MINEAPOLIS, MINN. Bus czia parengtos naujos dirbtuwės po wardu "Mineapolis Iron & Steel Rolling Mills". Isz syk patilps 300 darbinjkų, wėliaus žada jų skaitlių padauginti.

¶ FALL RIVER. Audėjai nesutiko ant fabrikų sawinjkų reikalawimo dirbti wirsz paprastų darbo walandų, jie reikalauja 8 walandų darbo laiko.

¶ Janesville, Wis. Sudegė czia dirbtuwė Janeswille Plating Co. su wisoms maszinoms ir įtaisymais. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 30000 dol.

¶ WATSONTOWN, PA. Sudegė czia didelės skurų iszdirbinyczios "Watsontown Tanning Co. Blė dį ugnies padarytą skaito ant 150000 dol.

¶ New York. 1300 mantelių siuwėjų dirbtuwės Freedmann Bros, sugrįžo prie darbo ant tų paczių iszlygų, kokias turėjo prieszsztraiką.

¶ Detroit, Mich. Sudegė czia dideli parwų dirbtuwė Baydell'io Bros. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 100000 dol.

Kiekwienas teip sako:
CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebukliugiausios gydykles szio amžiaus iszradimuose, turi gardu smoka, gydo lagadnei ir tikrai inkstus, kepenis, pilwą ir czystyja wisą sistemą, praszalina perszalimą, gydo galwos skaudėjimą, drugį ir užkietejimą widuriu.
Pirk, dešiatį G. G. G. szendien, 10, 25, 50 centu. Randasi wisose aptiekose ir iszgydymą gwarantuoja.

ISZ Lietuwiszku dirwu

Nesutikimai Waterburio lietuwiszkoj parapijoj.

Laikrasztis "Waterbury Republican" patalpino ilgą straipsnį p. a. "Lithuanian Church troubles"; isz to straipsnio galima matyti, kad terp wienos parapijonų dalies ir Kn. Žebrio užgimė nesutikimai, ta parapijonų dalis atsiszaukė į wyskupą, bet ne gawo iki sziol nė jokio atsakymo. Laikrasztis paduoda, buk nesutikimai užgimė todėl, kad kunigas Žebrys, warydamas ant syk daug biznių, nesirupina apie iszmokėjimą užtraukty ant bažnyczios skolų. Atėjus parapijos komitetui atimti knigas, kunigas jų atiduoti ne norėjo, reikėjo kreiptiesi į policiją. Tasai laikrasztis wienok paduoda, kad daugumas parapijonų laiko kunigo pusę.

Ar atważiuos į Ameriką buwęs Wilniaus wyskupas.

Szią wasarą Amerikos laikraszcziai garsino, buk ant sudawadyjimo lenkiszkų ir lietuwiszkų parapijų, popiežius siuncia į Ameriką buwusį Wilniaus wyskupą, Hryniewiecką, kurisai dabar gywena Galicijoj; tąsyk žinia wienok pasirodė neteisinga, kadangi wyskupas ne atkeliawo. Dabar laikrasztis "Catholic Union" wėl apgarsino, buk wyskupas Hryniewiecki atkaks į Ameriką už poros sanwaiczių. Pažiurėsime, ar dabartinis paskelbs pasirodys teisingesniu.

Koncertas ir balius ant naudos szerifo Martino aukų.

Slawiszkos kilmės ateiwiai, 22 d. Lapkriczio, Allegheny Cityje, Pa., parengia koncertą ir balių ant naudos pasilikusių naszlaiczių po užmusztų Lattimere darbinjkų. Ims dalywumą: czekai, slowakai, lenkai, chorwatai, rusinai, slowenai ir lietuwiai. Czionai kiekwiena isz tų tautų giedos tautiszkas giesmes, bus skaitomos eilės ir t.

Lewistono lietuwiszko kliubo pagirtinas darbas.

"Vienybė" pranesza, kad Lewistono, Me., Lietuwiszkas Indepen. Kliubas nusprendė pelną, kokį turi isz pardawinėjimo alaus, ant toliaus ne dalyti terp sanarių, bet apwersti ant lietuwystės labo, kaip antai: isz to pelno įsteigti krautuwę, szelpti lietuwius einanczius į augsztesnius mokslus ir parsikwiesti wisus kur nors iszeinanczius lietuwiszkus laikraszczius.

Nuo Dr-tės Simano Dankanto.

Chicago, bažnytinėje salėje, 21 Lapkriczio, Dr-tė Sim. Daukanto turėjo sawo metinį apwaikszczojima atminties gimimo Simano Daukanto. Apwaikszczojimas atsibuwo 5 walandą wakare, su muzika ir prakalbomis, Prakalbas turėjo: F. Serafinawiczius, F. Palionis, A. Olszewskis ir D-ras Stupnickas. Žmonių susirinko pusėtinas burelis, bet kaipo ant miesto Chicagos, wertėjo daug daugiau susirinkti. Wargas, kad lietuwiai yra atszalę dėl lietuwystės. Wienok tikimėsi, kad su laiku pabus ir nors isz paleugwo pradės darbuotiesi ant pakėlimo sawo wardo,

APWAIKSZCZIOJIMO SEKR.

Nusudyjo lietuwį.

Sudas Shamokin, Pa. nusudyjo 20 metų jaunį lietuwį, K. Abromaitį, ant 45 dienų kalėjimo. Apskystas jis buwo už sumuszimą sawo tėwo ir motinos. Mat Abromaitis pasistengė parodyti Amerikos suduį, kaip netikęs yra musų szeimynių surėdymas. Kodėl wienok musų broliai teip mažai rupinasi apie pakėlimą lietuwių wardo gerais, pagirtinais darbais?

Jeigu jautiesi nesweiku, imk wieną CASCARETS, o laygydys tawę, už 10 ir 25c.

Naujausi iszradimai.

‖ Inžinierius Diesel, isz Augsburgo, Bawarijoj, iszrado naują maszinų, prie kurios reikia daug mažiaus kuro ir per tai darbas daug pigesnis, maszinos-mažos, ne brangios. Warenti pajiega, kaip ir prie garinių maszinų, yra sziluma, tikt ta sziluma ne buwa apwerczіama ant padarymo garo, bet be garo duoda atsakanczią pajiegą maszinos warymui. Bandawonės, Dieselio darytas Augsburge, buwo kuo pasekmigiausios. Nauja maszina tuom skiriasi nuo senų, kad nė reikalauja nė atsakanczios triobos, nė kamino, nė didelio peczіaus; ji susideda isz dwiejų cilinderių. Wienas isz cilinderių paskirtas dėl karszto oro, kitas gi, kaip ir prie garinių maszinų, maszinos warimui. Kaip tikt cilinderį pripildė oru, szildo jį su kerosinu arba su gazolina, ant užlaikymo oro szilumos. Kasztai neiszpasakytai maži: prie maszinos 20 arklių pajiegos kasztas ant walandos isznesza wos 2 fenigiu (apie 1c.), kadangi užtiek maszina sunaudoja kerosino. Norint masziną paleisti, reikia tikt atsukti kraną, per kurį karszтas oras isz rezerwoarinio cilinderio pereina į darbo cilinderį, karsztas oras ir waro masziną. Prie naujos maszinos reikia triskartus mažiaus szilumos negu prie garinų maszinų, kadangi dabartinės maszinos sunaudoja 12% isz tumos, Dieselio gi maszina sunaudoja 32%, pagerinus gi prietaisą, žudys ji dar mažiaus szilumos. Didumas maszinos nieko ne sweria: ligiai dirba maža maszinaitė, kaip ir dideli. Prie parengimo dirbtuwių su naujomis maszinoms ne reikia dideliu kasztų, gal jas, teip kaip siuwamas maszinas, kiekwienas amatinjkas namieje turėti. Iszradimas Dieselio isz tikro swarbus, kadangi jis sziek tiek paliuosuoja ne turtingus amatinjkus isz po kapitalistų globos.

‡ Chicagoj, ant kertės 39 ir Low ul., rengia naują dirbtuwę, kurioje žada dirbti auksą isz metaliaus antimono. Iszradėjumi naujo budo padarymo aukso—yra alchemikas Brice; likosi jau inkorporuota kompanija, kurios kapitalas yra 75000 dol. Brice žada isz jo padirbtos rudos, isz kiekwienos tonos apturėti už $2860 aukso ir prie to dar 15% sidabro. Isz pradžių žada padirbti kas sanwaitę aukso už $30000. Žadėti wienok ir padirbti isz tikro, ypacz Amerikoj, ne reiszkia tą patį, czia iszradėjai tankiausiai sawo pažadėjimų neiszpildo; pažiurėsime, ar juos iszpildys p. Brice ir jo sutwerta kompanija. Kompanija garsina, kad ji padariusi jau kontraktus su Anglijos banku, kurisai paima wisą tos kompanijos dirbtuwėj padirbtą auksą.

‡ Angliszki laikraszcziai pranesza, buk D-ras Hirschfelder, mieste San Francisco iszrado naują waistą nuo džiowos, kurisai likosi jau iszbandytas ant 16 ligonių, isz jų wisi iszgijo. Jeigu tasai iszradimas butu kur kitur užgimęs, galima but tikėti, bet kad apie jį garsina Amerikos lakraszcziai ir kad likosi iszrastas Amerikoj, turbut neturi didesnės wertės už kitus patentuotus stebuklingus amerikoniszkų daktarų waistus, apie kokius pilna apgarsinimų wisokiuose laikraszcziuose.

‡ Oshkosha užtakoj ką tikt atliko bandawones su nauju powandeniniu laiwu padirbtu Hen. Raddatzo. Bandawonės pasisekė kuo geriausiai, laiwą lengwai galima buwo nuleisti po wandeniu, kaip ir iszkelti į pawirszių pagal iszradėjo norą, teiposgi plaukinėjo jis lengwai lygiai ant pawirsziaus, kaip ir po wandeniu. Tas naujas laiwas turi didelę wertę lygiai laike karės, kaip ir ant sujieszkojimo paskendusių laiwų.

‖ Lenkiszki laikraszcziai pranesza, kad sliesorius Liegif isz Jansborko, Poznaniaus prow, iszrado prietaisą, su kurios pagelba galima lengwai didžiausias sunkenybes pakelti ir stumti isz wietos į wietą. Kadangi wienok tie laikraszcziai nė paduoda ant kokių fiziszkų tiesų paremtas tasai iszradimas, todėl reikia jį laikyti už paprastą humbugą; to jau lenkai pusėtinai nuo amerikonų iszmoko.

Naujas Pacztas.

"Lietuvos" redakcijoj yra dabar paczto stacija, kuri wadinasi Sub-Postal Station No. 60. Kiekwienas gali czia registruoti sawo gromatas arba gal czia gauti money orderius, siųsti juos į wisus Amerikos krasztus, teiposgi kas turi isz kur gaut pinigus, tegul siuncia ant szitos stacijos No. 60, o mes kiekwienam iszmokėsime, tokiu budu užčėdysite laiką ir kasztus, nes nereiks važinėti į didyjį miesto pacztą ir nereiks westis liudinjkų, czionai galite ateiti kiekwienoj walandoj ir wisada gausite sawo pinigus be mažiausio klapato.

Teiposgi užpraszome sawo skaitytojų, kurie prisiuncziate prenumeratą už "Lietuvą", arba pinigus ant knigų ar ant kitokių daiktų, wisada raszykite money orderius ant SUB-STATION No. 60, tai mes nereikalausime važinėti į didyjį pacztą, bet paimsime pinigus isz sawo kasos.

Su guodone.
A. OLSZEWSKIS, Paczto Užweizėtojas.
924 33RD STR., SUB-STA. No. 60
CHICAGO, ILL.

Pamegyk dešutį CASCARETS už 10c., gerinsis sutaisytoja plauczia ir wisu widuriu.

Knigų prekysta Wokietijoj.

Pagal skaitlių iszleistų knigų ir pagal jų wertę, galima sakyti, kad Wokietija stowi pirmose eilėse; jeigu kaslink skaitliaus iszleistų per metus knigų, paweikslan, Amerika iszleidžia jų daugiaus, bet užtai kaslink wertės, Amerika toli užpakalyj ne tikt Wokietijos stowi. Amerikoj daugelis iszleidimų tinka tikt į szaszlawyną, Wokietijoj gi szaszlawų ne daug iszeina. Wertę Wokietijoj iszleistų knigų geriausiai parodo tas, kad jas noriai perka wisos apszwiestos musų žemės tautos. Pereitą metą, paweikslan, Wokietija iszgabeno į swetimus krasztus knigų (laikraszcziai czia ne priskatyti) už 62 milijonu markių, 1883m. iszgabeno tikt už 26½ milijono markių. Daugiausiai wokiszkų knigų iszgabeno į Austrija, nes už 20 milijonų markių, į Szweicarija už 7600000 markių, į Suwienytas Wieszpatystes Sziaurinės Amerikos už 7200000 mk., į Maskolija už 5600000 mk., į Didejį Britanija už 3200000 mr., į Niderlandus už 2800000, į Prancuzija už 2000000, į Belgija už 1200000, į Szwedija už 1000000, į Italija ir Danija į kiekwieną už 800000 markių. Parsigabeno gi Wokietija isz swetur knigų už 20000000 markių (1883 m. tikt už 8800000 markių). Daugiausiai parsigabeno jų isz Austrijos, nes už 7200000 markių, isz Szweicarijos už 3200000, isz Prancuzijos už 2800000, isz Niderlandų ir Britanijos isz kiekwienos už 1600000, isz Maskolijos už 720 000 ir ant galo isz Suwienytų Wieszpatysczių Sziaurinės Amerikos tikt už 650000 markių. Isz to matyt, kad nežiurint ant daugybės kas metą iszleidžiamų Wokietijoj knigų, jų wokiecziams neužtenka, kadangi jie net už 20000000 markių kas metą perka jų swetur. Kada musų broliai pamėgs teip jau kaip wokiecziai skaitymą knigų?

Kaip galima užczėdyti sunkiai uždirbtus pinigus?

Žiema artinasi, o su ja ir ilgi žiemos wakarai. Taigi kas norite per tuos ilgus wakarus užsilaikyti nuo saliunų ir užczėdyti sawo sunkiai uždirbtus centus, tai užsiraszykite "Lietuvą", o skaitant ją, tie ilgi žiemos wakarai pasidarys jums trumpais, ramiais ir liuksmais ir sunkiai uždirbti pinigai pasiliks czielai jusų kiszeniuose. Skaitydami laikraszczius, dasižinosite, kas swiete dedasi iszmoksite gerai skaityti, iszmoksite mylėti sawo tėwynę — Lietuwą ir godoti wiens kitą, o kada mes wiens kitą godosime ir mylėsime, ne turėsime nė prieszų, nė neprietelių sawo eilėse — wisi bus musų prieteliais ir wisame mums padės. Skaitymas laikraszczių sulaiko žmogų nuo saliunų, žudymo pinigų, musztynių, pesztynių ir nuo wiso blogo, o mokina gero ir weda ant tiesaus kelio.

Skaitymas laikraszczio kasztuoja tik $2,00, o kas neskaito nė jokių laikraszczių, tam kasztuoja $200,00 per metą lankymas nelaimingų saliunų, nes žmogus, sulaukęs ilgų wakarų, neturi kur dingti, tai jo pirmutini zabowa saliune, o tenai; negana kad prakisza sawo sunkiai uždirbtus pinigus, bet dar ne kartą ir kailį įkisza ir ant galo tampa nuo wisų iszjuoktu ir iszniekintu.

Laikas mums, broliai, jau nors kartą pasikelti isz to purwyno ir prisižiurėti ant swetimtauczių, amerikonų — nuo jų paweikslą imti turime, nes kitaip darydami, niekada nepasikelsime.

Laikrasztis "Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2,00, o kas abu doliaru ant syk užsimoka, gauna už 50c. knigelę dowaną. Knigelę gali iszsirinkti sau isz musų Kataliogo, kas kokią nori. Kas neturi musų Kataliogo, tegul atsiszaukia, o prisiųsime dyka.

Pinigus galite prisiųsti registruotose gromatose, arba per money orderį arba czekį, kaip kam geriau.

Prisiųsdami pinigus uždėkite szitokį adresą:
A. OLSZEWSKIS,
Sub-Sta. No. 60., Chicago, Ill.

Isz wisur.

‖ Kolionizacijos komisija, Prusuose, kurios mieris yra iszpirktinuo lenkų Poznaniaus prowincijoj žemę, ant ko parlamentos paskyrė 100000000 markių isz wieszpatystės iždo, iki pabaigai pereitų metų iszpirko 148 bajorų dwarus ir tikt 35 ukes nuo ukinijkų, isz wiso 92824 hektarų (beveik tiekjau desiatinų), ant ko, isz anų paskirtų ant to mierio 100 milijonų markių, apwertė 56 159196 markes. Ant tų plotų parengė 3071 wokiszkų kolionijų su 70349 akrų žemės. Iki sziol ant tų kolionijų apsodino 1975 wokieczių kolionistų szeimynų. Isz nupirktų minėtos Komisijos žemės plotų: 32 dwarai ir 2 ukės nupirktos nuo wokieczių, 117 dwarų ir 33 ukės nuo lenkų.

‖ Warszawos uniwersitete, kaip paduoda "Dziennik Poznanski", atsitiko studentų maisztai. Ant lekcijos istorijos profesoriaus Filewiczio, susirinko daug studentų ir kaip tik tas pradėjo skaityti, studentai pradėjo szaukti: "Lauk! eik sau pas Murawjewą"! Tas pats atsitiko ant lekcijos chemijos profesoriaus, Zilowo. Studentai, atėjus pakwiestam rektoriui, pradėjo rėkti, kad jie reikalauja profesorių, o ne maskoliszkų czinownykų. Ant isztyrimo to atsitikimo likosi paskirta isz uniwersiteto profesorių tam tikra komisija.

‖ Stawropoliaus gub. pietinėj Maskolijoj, dėl neužderėjimo laukuose, žmonės jau dabar kenczia badą; ne tikt neužderėjo jawai, bet truksta gywulisms maisto, per tai arkliai, ir galwijai neiszpasakytai atpigo: už jautį, už kokį pawasaryj dar mokėjo po 70 rubl., dabar nieks 10 rubl. ne duoda; widutinis arklys pawasaryj kasztawo 60 rubl., dabar galima pirkti po 7 rubl. Ukinijkai apleidžia sawo ukes ir keliauja į kitas gubernijas ant uždarbių, kiti uždarė sawo namus ir elgetauja po swietą.

‖ Angliszkas garlaiwys "Indralem", atplaukęs į Greenock, Anglijoj, atgabeno žinią, kad ant oceano, po 38° sziaurinės geografiszkos platumos, patiko jis degantį laiwę, bet prie jo negalėjo prisiartinti; tasai laiwas galėjo turėti 1500 tonų taworų. Kapitonas nuo "Indralem" sako, kad ant kiek galėjo matyti, ant deganczio laiwo jau ne buwo žmonių, turbut jie, negulėdami užgesinti ugnies, susėdę į walteles, nuplaukė.

‖ Paryžiaus miesto rodos prezidentas, p. Gervais, padawė užmanymą szeitpi beturczių szeimynas turinczias daug waikų. Pagal tą užmanymą, tėwai ne turinti daugiaus kaip 2400 frankų už darbio ant metų, už kiekwieną užgimusį waiką, pradedant nuo 3, gauna nuo miesto po 50 frankų ir paliuosawymą nuo mokeszczių ant miesto naudos. Užmanymą tą miesto rodinjkai priėmė ir nusiuntė ant užtwirtinimo budžeto komisijai.

‖ Londone, 19 dieną szio mėnesio, siautė neiszpasakytai smarkus gaisras. Pirmiausisi užsidegė Oppenheimero popieros dirbtuwė ir nuo czia ugnis greitai iszsiplatino į wisas puses. Isz wiso iszdegė wiskas ant 2 akrų ploto; iszdegė su wirszum 200 didelių krautuwių ir pardawinyczių. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 25 milijonų doliarų.

‡ Pereitą metą Indijose isz wiso 1133 žmonės pasimirė nuo įkandimo gywaczių, 291 sudraskė draskanti žwėrys, tigrų užmuszė 323. Wienąme tikt sziaurinių Indijų distrikte 22 žmonis sudraskė tigrai; atsitiko ir wilkų sudraskymai. Skaitlius wisokių gywulių pastipusių nuo gywaczių įkandimų arba draskanczių žwėrių sudraskytų siekia 22000.

‖ Netoli stacijos Gronbar, ant Pilsen Budweis geležinkelio linijos Austrijoj, susimuszė pasažierinis trukis su liuosai bėganczia lokomotywa, prie ko daug pasažierių likosi sunkiai sužeistų: į miesto ligonbutį atgabeno 15 sunkiai apkultų geležinkelio tarnų ir pasažierių, lengwiaus apkulti nuwažiawo toliaus.

‖ Szwedijos karalius ir tuli turtingi szwedai regiasi atėmanti į pawasarį siųsti, po wrszinjkystė geologijos profesoriaus Nothorsto, expediciją ant tyrinėjimo sziaurinių musų žemės krasztų. Reikalingus ant to pinigus, isz wiso 70000 kronų, sudeda karalius ir turtingi szwedai isz sawo kiszeniaus.

‖ Isz Melbourno, Australijoj, atėjo žinios apie neiszpasakytai smarkią wėtrą, kuri perbėgo per sziaurinę dalį kolionijos Wiktorijos; iszgriowė ji miestuose daug bažnyczių ir teip namų. Prie to ir daug žmonių likosi užmusztų ir sužeistų.

‖ Wienąme kaime netoli Koronowo, Poznaniaus prowincijoj, liutas sudraskė įėjusį į jo kiėtką žwėrių suwaldytoją. Susirinkę menažerijoj persigando ir pradėjo grustiesi laukan. Susigrudime 8 žmogystos likosi su wisu sumyniotos.

‖ Dėl ilgai besitraukianczių lytų, pietinėj Prancuzijoj wėl užgimė dideli twanai, kurie, ypacz Pirenėjų kalnų departamentuose pagadino wisus kelius teip, kad net geležinkelių trukiai dabar į Iszpaniją paliowė bėgioję.

‖ Wulkanas Wezuwijus, Pietinėj Italijoj, werżiasi toliaus, isz widurinio kratero kyla liepsna ir dumai, ant wisų aplinkinių puola smarkus wulkaniszkų pelenų lytus, kurissi užklojo jau žėmę ant dwiejų pėdų storai.

‖ Mieste Lizbonoj, Portugalijos sostapilėj, pastatyti ant upės Tajo laiwų warstotai netikėtai nuslinko į upę ir nuskendo. Pastatymas jų kasztawo 350000 dol., bet pasirodė, kad jie ne twirtai buwo pastatyti.

‖ Laike prancuziszkos laiwynės manewrų prie sziaurinės Afrikos pakranczių, susimuszė du torpediniai laiwai, isz kurių wienas teip drucziai likosi pagadytas, kad tuojaus paskendo; nuo jo jurinjkus rods iszgelbėjo.

‖ Prancuziszka apsaugojimo paukszczių draugystė rengiasi suszaukti į Paryžių terptautiszką kongresą ant apswarstymo kaip apsaugoti naudingus ir giedan czius paukszczius nuo wisiszko isz naikinimo.

‖ Paryžiuje, Prancuzijos sostapilėj, ant des Pirennees ulyczios, užgimė gaisras, kurisai isznaikino daug mažų namelių ir mažų dirbtuwių. Blėdį ugnies padarytą skaito ant pusės milijono frankų.

‡ Isz Panamos atėjo žinios, kad užkilęs baisus huraganas su wisu iszgriowė miestą Loretto, widurinėj Amerikoj, iszliko wos keli namai; prie to ir daug žmonių nustojo gywasties.

‖ Mieste Muenchene, Bawarijoj, įgriuwo lubos wienos kawinyczios, prie ko 7 darbinjkai likosi užmuszti, 12 gi pasirodė sunkiai sužeistų.

‖ Iszdegė turtingiausia miesto Melbourno (Australijoj) dalis; ugnis isznaikino daug pardawinyczių ir krautuwių. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 5 milijonų doliarų.

‖ Netoli Norderney, Wokietijoj, laike smarkios wėtros susidaužė žwejų laiwelis; su juom prigėrė keturi žwejai ir tai prie pats jurių pakranczių.

‖ 28 d. Lapkriczio, ant Widurżeminių jurių, laike didelės wėtros, 9 laiwai paskendo, terp kurių buwo 3 garlaiwiai ir 6 žeglinjai laiwai.

Kas toks isz Pittston, Pa. prisiuntė man money orderį ant 85c., teiksis paduoti sawo wardą ir adresą, paraszyti ko reikalauja už tuos pinigus, o prisiųsim.

Jos. Matutis,
187 Wythe ave., Brooklyn, N. Y.

Užbuwiai angliszkų waldybų.

Tankiausiai angliszkuose laikraszcziuose galima patikti apkaltinimus angljonų, nupeikimus jų pasielgimo su silpnais užbuwiais jų užimtose waldybose. Nesenai antai Londono laikraszcziuose patilpo apkaltinimai baltweidžių piėtinės Afrikos kolionijoj Rhodesioj; laikraszczial tiesiog juos apskundžia kaipo demoralizatorius užbuwių ir tai demoralizatorius pikcziausios weislės, kurie ardo užbuwių doros pamatus. Matabeliai Rhodezijos už pikcziausią nusidėjimą laiko sužagimą merginos, pagal jų tiesas, abudu nusidėję turi but nužudyti, toum tarpu, užėmę tą krasztą angliszki kolionistai ir urėdnjkai parengia tiesiog medžiokles ant užbuwių merginų, pawerėtas laiko už sawo sugulowes, pastojusias neszczioms tiesiog iszwaro ir weržia kitas. Nežingeidu todėl, jeigu matabeliai bando pasikelti priesz tokius bjaurius kulturos neszėtojus.

Australijos angliszkose waldybose, užbuwiai nyksta ir czia angliszkos kulturos platinimas negeistinus, piktus atgabena walsius. Skaitlius užbuwių ant Naujos Zelandijos, užėmus salas anglijonams, sumažėjo wos iki ketwirtos dalies to, kiek jų buwo užimant ją anglijonams; užbuwius Tasmanijos salos spėjo su wisu užmedžioti iki paskutiniui. 1875 m. anglijonai užėmė salas Fidži, Oceanijoj, tą-yk czia rado 150000 užbuwių, sziądien gi jų yra jau wos 100000 galwų. Jeigu teip eis toliaus, tai į 50 metų ne liks nė wieno. Priesz atsiradimą angliszkų misijonierių, kada tų salų gywentojai buwo kanibaliais, mergina nužudžiusi nekaltybę buwo nubaudžiama nugalabinimu, sziądien, kaip raszo iszeinantis mieste Sydney laikrasztis, "Morning Herald", nerasi czia jau nekaltos 16 metų merginos. Krikszczionybė rods iszsiplatino, bet iszsiplatino tikt jos farma, o isznyko geri, pagirtini užbuwių paprocziai. Skaitlius užgimimų, atsiradus czia anglijonams, sumažėjo, perkeitus pamatus gywenimo, neiszpasakytai pakilo myriai užgimusių waikų, užtenka pasakyti, kad tikt pusė užgimusių užbuwių waikų sulaukia wienų sawo amžiaus metų.

Prancuzų darbai Sacharos pieskynuose.

Wos 50 metų atgal užėmė prancuzai sziaurinėj Afrikoj krasztą Algeru wadinamą; isz pradžių jie apwaldė tikt plotus waisingos ir apgywentos žemės; į pietus nuo tų plotų tęsiasi plotai wisai ne waisingi, ne apgywentų Sacharos tirų. Prancuzai sumislyjo, kiek galima, ir juos waisingais padaryti, kadangi ne waisingumas paeina nuo stokos wandens. Tirinėdami tirus, prancuziszki inžinieriai persitikrino, kad giliai yra wandens szaltiniai, todėl ant ne waisingų plotų pradėjo jie kasti gilius artezijaniszkus szulinius, metanczins augsztyn wandenį; tokiu budu pawertė jie didelius ne waisingų pieskynų plotus į waisingus oazus ir juo toliaus, juo daugiaus kasa jie szulinių ir wis didesnius tirų plotus pawerczia į waisingus oazus. Prancuzų paweikslą seka ir czlabuwiai tirų gywentojai ir jie, prancuzų pamokyti, kasa, nors ne teip gilius, bet tokius jau artezijaniszkus szulinius. Į pietus nuo Biskra, per iszkasimą szulinių, pawertė prancuzai 75 ketw. mylias pieskynų į waisingą oazą, ant kurio sziądien auga 100000 palmų ir 100000 kitokių waisinių medžių ir sėja sziaurinėj Afrikoj auginamus laukų produktus. Czia užtėmyjo, kad negilus, czlabuwių iszkasti szuliniai iszdžiusta į 15 metų, prancuzų gi iszkastiems netruksta wandens; jie kasdami szulinius wis toliaus į pietus, wis didesnius pieskynų plotus padaro waisingais. Wanduo tuose szuliniuose turi 3—6% druskos. Isz pradžių tikėjo, kad jame yra ir auksas, bet iszbandę persitikrino, kad jo szulinių wandenyje nėra, bet užtai rado jame daug gywų žuwių, mažyczių wėžiukų, moluskų ir kitokių wandeninių sutwėrimų, kurie mat po žeminiais szaltiniais su wandeniu subėga į szulinius. Skaitlius gywentojų Sacharoj dauginasi ir tai ne tikt prancuzų, bet ir czlabuwių, koki antai angliszkose waldybose, arba antai Amerikoj (indijonai), susidurę su anglosaksais, umai pradeda nykti.

GEOGRAFIJA
ARBA
MOKSLAS APIE ŽEMĖ.
II DALIS.

(Tąsa).

Valdybos ir wieszpatystės Sziaurinės Amerikos.

Arktiszka Amerika susideda isz toliausiai į sziaurius nusidriekusios kietžemio dalies ir salų: pirmutini užima Sziaurinės Amerikos Anglijos valdybas ir Alaską, antroji gi susideda isz salų teip vadinamo *Arktiszko archipelago* ir *Grenlandijos*.

Paweikslelis 62. Swarbesnes Sziaurines Amerikos Wieszpatystes.

Arktiszkas archipelagas yra į sziaurius nuo Amerikos kietžemio, terp *Daviso* pertakos, *Baffino* užtakos, pertakos *Smitho* ir 250° wakarinės geografiszkos ilgumos. Salos tos yra kaipi pratęsimu Sziaurinės Amerikos kietžemio, prie kurio per didesnę metų dalį yra priszalusios, taigi ledu ant jų galima nuo kietžemio prisigriebti. Eilės pertakų dalina Arktiszką archipelagą į dvi dali: pietinę ir sziaurinę. Daugumas tų salų yra po tokia jau geografiszka platuma kaip sziaurini Norwegija, kur augina dar bulwes ir kitokius augmenis, czia gi jau nieks ne auga. Salos tos mažai isztirtos, isz dalies amžinu ledu ir sniegu užklotos, ant kurių gywena žwejai eskimosai užimanti kaipi widurį terp tautų mongoliszkos ir indijoniszkos kilmės, mintanti isz žwejonės, auginimo renų ir isz medžioklės.

Grenlandija yra į rytus nuo Arktiszko archipelago; yra tai didžiausia musų žemės sala, turi 40000 ketwirtainių geografiszkų mylių. Grenlandija tweria augsztą iszkilimą, pasikėlusį iki 3500 metrų augszcziaus jurių wandenų pawirsziaus. Dėl to tai augszto iszkilimo ir szaltos jurių srowės suwelkanczios ledus prie krantų, klimatas Grenlandijos neiszpasakytai szaltas, nors pietini jos užbaiga yra po tokia jau geografiszka platuma kaip Norwegijos sostapilė, miestas Christianija, arba Peterburgas. Todėl tai wisa ta dideli sala, didesni už wisą widurinę Europą, iszėmus wien tulų apskriczių wakarinių pakranczių, uždengta yra ledo plota teip, kad antai sziaurinėj jos dalyj nė ne galima žinoti, kur pasibaigia sala, o prasideda užszalusių jurių lediniai kalnai; terp tų ledo plotų iszkyla kaip kur iszkilimo wirszunės. Prie krantų iszkilimas umai, stacziai nusileidžia, prie jų yra daug *fijordu* arba gilesnių jurių įsigrąužimų, į kuriuos nusileidžia ledai widurio iszkilimo; krasztai tų ledų nulužta ir nuplaukia į jures kaipo lediniai kalnai. Grenlandija geriausiai, parodo kaip iszrodė musų tėwynė ir didesni Europos dalis laike teip wadinamo *ledinio perijodo*. Prie wakarinių Grenlandijos pakranczių plaukia viena atsidalinusi atžala sziltos Golfstremo srowės, todėl tai prie tų pakranczių yra liuosos nuo ledų wietos, ant kurių gywena *eskimosai* ir *danieczial*, kuriems wisa Grenlandija priguli.

Britiszka Amerika užima Arktiszką žemumą drauge su salomis. Kordielierai, tolesni dalis Uolinių, Kaskadinių ir Kaliforniszkų kalnų bėga czia paraleliszkai, isz kurių, pakranczių atžala likosi sutrankyta įsigrauzusių į kietžemį fijordų, isz jos pasidarė prie pakranczių ėsanczios salos, kaip antai sala *Vancouver*; wietoj užsisukimo Kordilierų į sziaur wakarus, Alaskoj, netoli kranto, yra augszcziausia jų wirszunė, *kalnas Szwento Elijosziaus*, turinti 5500 metrų, nuo kurios gletczerai nusileidžia iki jurių pawirsziaus.

Arktiszka žemuma yra nuluota, daug czia ažerų ir upių turinczių didelius wandenų puolimus. Wandens suplaukia: wieni į Sziaurinį oceaną arba į Sziaurines Ledines jures, kaip antai upė *Maekenzie* su ažerais *Athapaska*, *Didysis Vergu* ir *Didysis Meszku* ažerai, kiti į Hudsono užtaką, kaip upė *Saskaczewan* su ažeru *Winnipeg*, dar kiti į Atlantiką, kaip upė *Szwento Laurino* su ažerais: *Superior*, *Michigan*, *Huron*, *Erie* ir *Ontario*, isz kurių du paskutiniai jungiasi per upę *Niagarą*, turinczią didelį wandens puolimą, 165 pedų augsztą. Upės ir ažerai yra tai wienaitiniai keliai tuose Arktiszkos žemumos plotuose, nors juos perkerta tankus wandens puolimai. Upė Szwento Laurino yra tai svarbiausias tuose krasztuose kelias; jurių laiwai gal liuosai plaukti į ažerus, apiplaukdami tyczia iszkastu kanalu Niagaros wandens puolimą. Krasztai prie Szwento Laurino upės buwo pirmiausiai prancuzų kolionizuoti, upe ta jie prisigriebė widurių Sziaurinės Amerikos iki ažerui Michigan, nuo czia, upe Mississippi priplaukė iki jos įtakai, kur uždėjo sawo kolioniją *Louisijana* wadinamą, kurią paskui pardawė Suwienytoms Wieszpatystėms Sziaurinės Amerikos.

Kaip kitur auksas, teip tuose sziauriniuose krasztuose daugybė wisokių žwėrių duodanczių puikius ir brangius kailius patraukė kolionistus. Ant tų žwėrių medžioja lygiai indijonai kaip ir baltweidžiai *trapperais* wadinami. Isz czia gabena ledą į kitus sziltesnius krasztus: ledai, ypacz Hudsono užtakoj, iszbuwa ilgai, kadangi jie ne gal nuplaukti, todėl pasilieka teip ilgai, kol wisai nesutirpeta; ant sutarpinimo jų reikia sunaudoti daug szilumos, todėl jau jos pasilieka per mažai ant susildymo tų krasztų, per tai wasaros czia teiposgi gana wėsios, girių rubežiai pasitraukia toliaus į pietus negu kitose musų žemės dalyse, toliaus negu antai Europoj, kur girios traukiasi net ant kelių szimtų mylių toliaus į sziaurius negu Amerikoj. Girių rubežiai yra teiposgi ir etnografiszkais rubežiais: iki sziaurinių girių rubežių gywena indijonai, toliaus už tų rubežių, wietose kur girių jau nėra, traukiasi sodybos eskimosų žwejotojų. Eskimosai yra tai tauta, kurių sodybos prisigriebia toliaiai į sziaurius.

Alaska užima sziaurwakarinį Sziaurinės Amerikos kampą su Alaskos pussaliu; prie jos priguli ir pakranczių salos. Alaskoj yra daug duodanczių labai brangius kailius žwėrių, teip antai už wieną kailį melynųjų lapių arba jures udros ir tai neiszdirbtą, moka po 100 ir daugiaus doliarų. Alaska buwo pirmiausiai maskoliszkų kazokų kolionizuota, kurie medžiodami, užtikę užszalusią Beringa jurių perteką, per ją prisigriebė isz Siberijos į Alaską. Sziądien ji priguli Suwienytoms Wieszpatystėms Sziaurinės Amerikos, kurios 20 metų atgal pirko ją nuo maskolių. Apart brangių kailių sziądien surado ten didelius aukso plotus ant upės Yukon, skaitlius gyventojų pradeda daugintiesi. Kordilierų kalnai dalina tą krasztą į dvi dali: sziaurinėj dalyj oras sausas ir szaltas, truksta czia didelių girių, pietinę gi dalį plauja Japoniszka szilto wandens srowė; czia oras drėgnas. su tankioms ir tirsztoms migloms, bet užtai nėra didelių karszczių, auga girios, bet užtai, dėl stokos szilumos wasaros laike, nė joki javai nenunoksta. Svarbiausias miestas Alaskoj yra *Sitka*, tikt 815 angliszkų mylių nuo miesto Tacoma, Washingtono sztete, *Juneau*, 1000 tokių jau mylių. Į tuos miestus keliauja garlaiwiai isz Tacomos.

Britiszka Kolumbija su sala Vancouver traukiasi į wakarus nuo Uolinių kalnų iki Didžiojo oceano fijordų, į pietus nuo Alaskos. Klimatas geras, nėra didelių szalczių žiemos laike, turi daug neužszalanczių portų, auga czia puikių medžių girios, kuriose gywena daug wisokių duodanczių brangius kailius laukinių žwėrių. Isz mineraliszkų turtų reikia pamineti auksą, kokį rado ant upės Frazer ir akmenines anglis ant salos Vancouver. Upėse pilna wisokių žuwių.

Žemes Hudsono užtakos ir Labrador užima plotus prigulėjusius seniaus angliszkai Hudsono Kompanijai, kuri prekiaudama su indijonais, suteikdawo tiems ginklus ir kitokius daiktus, terp tų ir degtinę, nuo indijonų gi imdawo mainais žwėrių kailius. Kompanija priesz sinosi kolionistai kolionistai, kadangi kolionistai butų galėję teiposgi prekiauti su indijonais ir pardawinėdami tawodami taworus pigiaus, butų galėję paweržti prekybą isz kompanijos rankų. Todėl tuose krasztuose nėra miestų, bet tikt fortai, kaipo wietos taworų sukrowimo. Dar mažiaus apgyventas yra Labradoro pussalis, tiktai rytinėse jo pakrantėse yra eskimosų žwejotų sodybos, miestų, galinczių tokį neszioti wardą, czia nėra. Tie krasztai priguli Anglijai, ji tas žemės nuo Kompanijos nupirko.

Manitoba yra tai vaisingas krasztas prie ažero Winnipeg. Czia nuo ne seniai pradėjo traukti žemdarbiai kolionistai; per ją bėga didelis Kanadiszkas geležinkelis jungiantis Atlantiką su Didžiuoju oceanu.

Kanada užima pakrantes Didžiųjų Sziaurinės Amerikos ažerų ir upės Szwento Laurino; pirmiausiai ją kolionizavo prancuzai, kurie ir dabar tweria didesnę gyventojų dalį; pradžioj pereito amžiaus paveržė ją prancuzams anglijonys. Daugumas gyventojų užsiima žemdarbyste, kirtimu medžių giriose, dirba cukrų isz cukrinio klevo sulos; sulą tą virinant, iszgaruoja wanduo, o ant katilo dugno liekasi cukrus. Svarbiausias žmonių susineszimams wandeninis kelias yra upė Szwento Laurino, prie jos yra didžiausi Kanados miestai: *Montreal* turintis 250000 gyventojų; augszcziaus to miesto yra wandens puolimai, bet laiwai dėl tų puolimų ne apsistoja, tikt nuo czia įeina į Szwento Laurino prietaką, upę *Otawą*, kuri prisiartina prie ažero Ontario, su kuriuom jungiasi žmonių nukastais kanalais; plaukianti nuo Montreal į pietus laiwai isz upės Svento Laurino plaukia į ažerą Champlaine, kurisai kanalais jungiasi su upe Hudson, bėganczia iki pats New Yorkui. Miestas *Quebec* yra netoli įpuolimo upės Szwento Laurino; yra tai gana druta twirtynė.

Sala New Foundland uždengia isz rytų Svento Laurino užtaką: yra tai uoluota, nevaisinga sala, turinti daug klampynių ir ažerų, oras szaltas, kadangi czia prie jos krantų susitinka du jurių tekėjimai: szaltas nuo sziaurių ir sziltas nuo pietų; netoli jos krantų gando daug wisokių žuwių, ypacz gi potfiszai yra garsus; Anglija, Prancuzija ir Suwienytos Wieszpatystės siunczia czia daug laiwų dėl žwejonės. Daugiausiai gyventojų yra jurių pakrantėse.

Suwienytos Wieszpatystės Sziaurines Amerikos užima beweik tokį plotą kaip wisa Europa, terp dwiejų oceanų, taigi terp Atlantiko ir Didžiojo oceano; czia priguli: iszkilimas Suwienytų Wieszpatyszczių su Didžiojo oceano pakrantėmis, žemuma Mississippi, Allegany ir žemuma Atlantiko pakranczių.

Iszkilimas Swienytu Wieszpatyszcziu. Į sziaurius nuo upės Rio del Norte rytini Kordilierų atžala traukiasi toliaus po wardu *Uoliniu kalnu* (*Rocky Mountains*). Pietinėj dalyj yra svarbus perėjimas *Evans Pass* wadinamas, per kurį nuwedė Didžiojo oceano geležinkelio liniją, jungianczią rytinius krasztus su wakariniais. Toliaus į sziaur wakarus, netoli isztakos upės *Missouri*, yra teip wadinamas *stebuklingas krasztas* arba *Suwienytu Wieszpatyszcziu tautiszkas parkas*. Czia, ant sulyginant nedidelio ploto, yra wisoki žingeidus gamtos apsireiszkimai: dumbliniai wulkanai, geizerai arba karszto wandens fontanos metanczios karsztą wandenį ant 600 pėdų augsztyn, werdanczio wandens ažerai, augszti wandens puolimai, wisokių parwų uolos, suakmenėjusios girios ir t.t. Paraleliszkai su Uoliniais kalnais, arcziau Didžiojo oceano, traukiasi kita kalnų eilė, kuri pietinėj savo dalyj wadinasi *Sierra Nevada*, toliaus gi į sziaurius *Kaskadu kalnais*. Abiejų wirszunės siekia 14000 pedų augszcziaus jurių wandenų pawirsziaus.

Plotus terp tiedwiejų paraleliszkų kalnų atžalų užima iszkilimas *Suwienytu Wieszpatyszcziu Sziaurines Amerikos*. Iszkilimas tas sausas, nevaisingas, ne turi girių, pilnas staczių revų, padirbtų czia tekanczių upių, revus tuos *kanionais* wadina. Iszkilimas tas dalinasi į tris dalis. Pirma pietini dalis, esanti prie Meksikoniszko iszkilimo — yra tai plotai *upes Colorado*, įpuolanczios į Kaliforniszką užtaką per gilius, jos iszgrauztus kanionus, isz kurių tuli yra ant 6000 pėdų gilus. Antra dalis, teip wadinama *Great Basin*, užima ažerus *Utah* ir *Didyji Suruji*, apima Utahos tirus. Treczias ant galo apima prieupius *Oregono* arba *Kolumbijos*, kuri persigrauzia per Kaskadinius kalnus,

(Toliaus bus)

Naujos knigos.

Žemaicziu Vyskupyste. Parasze Vyskupas Motiejus Volonczauskas. Iszleista kasztais kun. Matulaiczio. 1897. Spaustoveje "Garso Amerikos Lietuviu". Shenandoah Pa.

Žemaiczių Vyskupystė yra tai swarbiausias wyskupo Wolonczausko rasztas, telpa czia ne tikt istorija bažnyczios, bet teisingai sakant, yra tai istorija žemaiczių kulturiszko kilimo. Iszpradžių apraszytas trumpai, bet wisiems suprantamai, žemaiczių gywenimas, paprocziai ir tikėjimas kaipo stabmeldžių. Apraszyta czia wiskas objektywiszkai, be wienpusystės ir fanatizmo. Saugojasi wyskupas Wolonczauskas wiepusystės ir prie apraszymo platinimosi kalwynų tikėjimo ir tuom daug augszcziaus jo rasztai stowi už rasztus daugelio sziądieninių tikėjimiszkų raszėjų, kurie apie swetimą tikėjimą ne gal kalbėti be putų ant lupų ir tokiu budu pats mažina wertę sawo rasztų.

Apart darbų žemaiczių wyskupų, telpa czia žinios: apie bažnyczias, jų turtus, apie geresnes mokslaines ir tt. Kalba rasztų wyskupo Wolanczausko gera, ne gal ji but ne lyginama prie lietuwiszkų rasztų kitų tų laikų raszėjų kurie sawo rasztuose wartojo daugiaus lenkiszkų negu lietuwiszkų žodžių. Kad knyga ta ne mažos wertės rodo ta ir tas, kad pirma jos laida, į porą metų po iszleidimui, su wisu likosi iszparduota.

Keistutis. Tragedija penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze A. Asnyk, lietuviszkai verte Vincas Kapsas. Tilžeje, 1897. Iszleista Tevynes Mylėtoju draugystes.

Yra tai wienas isz geriausių dramatų neseniai pasimirusio lenkiszko raszėjo, Asnyko, jis buwo rodomas ir Warszawos teatruose. Paraszytas eilėmis, tikt wertėjas iszwertėjį ne rimuotomis, tikt teip wadinamoms baltomis eilėmis, bet mierą ir eilių ritmą wisur užlaikė. Asnyk sawo dramatuose ne tikt stengiasi mums parodyti istoriszkus weikėjus, bet ir jų szirdies jausmus, taigi jų psichologiją, apie ką musų raszėjai su wisu nesirupina, užtenka jiems, kad padirba scenas ir dramatas gatawas; jeigu užgriebia jie kur psichologiszką pusę, tai tikt ant parodymo, kad jos nesupranta. Rods ir Asnyko dramatuose yra silpnos pusės, ne truksta jų ir Keistutyje, kurisai czia neiszrodo tokiu milžinu, kokiu jis mums buwo, ne galime czia užtėmyti karszto apginėjo senowės lietuwių diewaiczių. Keistutis papiesztas ne teip aiszkiai, kaip priderėtų.

Lietuwiszkas p. Kapso wertimas yra geras, kalba geresni negu daugelio musų rasztų. Užtenka pasakyti, kad Kapsas yra beweik geriausiu musų szių laikų raszėju. Keistutis tiks geriausiai musų draugyszczių teatrams. Pasitikime, kad Tėwynės Mylėtojų Draugystė iszleis ir kitus Kapso rasztus, ypacz gi jo wertimą Schiller'o, Orleano Mergelės.

Wietines Žinios.

—o—

— Pasimetęs su sawo paczia, 70 m. Martynas Motis, užėjo pas pamestą paczią tarnaujanczią po nr. 841 South Hoyne ave. ir reikalawo, kad ta nupirktu jam žieminius drabužius, bet ta atsakė, kad pinigų neturi; paskui kalbino ją grįžti atgal, bet ta atsisakė tą iszpildyti, todėl senis iszsitraukė rewolwerį ir szowė į moteriszkę ir sunkiai ją sužeidė; kada ta puolė ant žemės, senis nukreipė rewolwerį sau į galwą, paleido szuwį, bet tikt sau skrybėlę perszowė; subėgę žmonės iszweržė rewolwerį ir suaresztawo senį. Sunkiai sužeistą jo moterį nugabeno į ligonbutį, bet nežinia ar bus galima jį nuo mirties iszgelbėti; suwažinėjusį jį wežėją, czechą Juozą Hlavacą, suaresztawo ir pasodino į areszta ant Maxwell, ul.

Juokai.

— Ar eini į saliuną iszsigerti?
Szįdien asz perku.

— Dabar wienok su pinigais sunku.

— Asz jų nė neturiu.

— Tai kasgi užmokės už gėrymus?

— Nesirupyk, asz užmokėti už gėrymus palieku wisada tam, kas drauge gėrė.

— Pas sudžią Motermaną prasidėjo prowa rinkimų sudžių 17 wardos. Trys rinkimų sudžios ir klerkai likosi apskųsti už neteisingą balsų skaitymą, sudžios likosi suaresztuoti, kalti gi klerkai iszwažiawo isz miesto. Jeigu su wisais teip sziurkszcziai ir wisur teisingai apsieitu, tai gal po kelių deszimtmeczių turėtume Amerikoj teisingą randą. Kaip dabar yra, tai reikia klausti, kas czia, pradedant nuo augszcziausių, baigiant žemiausiais urėdnykais, yra teisingai iszrinktu? Wisi musų rinkimai atsibuwa su papirkimais, taigi wisi atlikti ne teisingai.

— Darbinykas Frederik Hosmann, gywenantis po nr. 1215 ant Wabansia ave., laike tirsztos miglos važiawo ant bicyklio per North ave. ir neužtėmyjęs, kad tiltas yra atidarytas, įwažiawo į upę. Ant jo laimės užtėmyjo tą tilto sargas, Ole Ring; pukėlė riksmą, suszaukė praeiwius, susėdo į walti ir pasisekė jiems dar į laiką isztraukti skęstantį Hosmanną. Iztraukė jau pusgywį, atgaiwino ant kranto, bet, turbut nuo suterszto wandens, įgawo jis kaipi proto sumaiszymą. Nugabeno jį į ligonbutį; gydytojai pasitiki wienok iszgydyti.

— Subatos naktyj plėszikai iszplėszė tris saliunus sziaurinėj miesto dalyj, apie E. Chicago ave. Pirmiausiai atsiwilko į saliuną P. Pooneyn, po nr. 116 Superior str. priwertė saliuno sawinįką pakelti rankas ir nesikrutinti, paėmė isz kasos 15 dol. ir prasiszalino. Apie 12w., tie pats plėszikai įsikraustė į saliuną Buchbindero, po nr. 258 Orleans str. isz czia paszlawė 10 dol. Apie 4w. ryto įsiweržė į saliuna Rynno, po nr. 80 N. Wells str., atėmė nuo kelnerio 50c. nuo wieno isz sweczių nikelį ir isz kasos 16 dol.

— Negre Maggie Schultz, gywenanti po nr. 1622 ant Armour ave. pasimirė nuo įdurimo su peiliu perdurė ją jos locna duktė, Sadie. Sadie mat užėjo pas motiną ir papasakojo, kad ji su sawo jaunikiu nori pastoti aktore; motina tam dukters užmanymui pasiprieszino. Isz to terp dukters ir motinos užgimė barnys, laike kurių Sadie iszsitraukė peilį ir perdurė sawo motiną. Užmuszėja ji likosi suaresztuota ir sėdi dabar kalinyj.

— Aldermonas Gazzolo į miesto rodą padawė užmanymą iszduoti tokį padawadyjimą, idant alaus leidinyczioms butu uždrausta pardawinėti padirbtą alų po padarymui; teiposgi, idant butu atsiųstos sweikatos užweizdai prabos ant persitikrinimo, ar padirbtas alus yra isz tikro sweikas. Be daleidimo sweikatos užweizdos ne wale butu padirbtą alų pardawinėti.

— Kaip sako, priežastis, kurios dėl adwokatas Vincent atsisakė buti toliaus apginėju garsaus deszrų dirbėjo, Luetgerto, antroje jo prowoje, yra ta, kad mat Luetgert prigawo sawo adwokatą; jis iszdawė Vincentui czekį ant 900 dol., bet pasirodė, kad czekis tasai ne turi wertės, kadangi bankas, ant kurio jis buwo iszraszytas, atsisakė priimti.

— Ant kertės W. 12 ul. ir Ashland ave. suwažnėjo 13 metų Walterą Irycki. Sunkiai sužeistą waiką nugabeno į ligonbutį, bet nežinia ar bus galima jį nuo mirties iszgelbėti; suwažinėjusį jį wežėją, czechą Juozą Hlavacą, suaresztawo ir pasodino į areszta ant Maxwell, ul.

Ar nori važiuoti į krajų?

Ant 8 d. Gruodžio, iszplaukia geras laiwas isz St. John į Europą. Kelionė ant jo kasztuoja tik $41,00 nuo Chicago į Hamburgą. Kas nori ant jo parwažiuoti į krajų, tegul iszwažiuoja isz Chicagos 6 dieną Gruodžio, 3 walandą po pietų. Prekė ant kitų laiwų nuo Chicagos iki Bremai: $42, $43, $44 ir $46. Laiwakortes gali gaut "Lietuvos" redakcijoj.

Prisiųsdami pinigus, uždėkite szitokį adresą:

A. OLSZEWSKIS,
Sub Sta. No. 60, Chicago, Ill.

Laiszkai ant paczto.

1006	Adolf Armanowicz	1108	Lazarewicz Frank
1008	Balek John	1108	Lenka Jozef Wirt
1009	Balwczak Konst.	1111	Lopsso S.
1011	Bandzul Chas	1123	Michniewic Michal
1012	Bandonis Juzep	1128	Malata Jan
1013	Bandzilewski Jon	1132	Nemansky Julus
1014	Baruoski Wanio	1135	Nizgirtas Wincentas
1015	Bardyn Ida	1139	Oleskowics Jan
1023	Bernotas Jozapas	1140	Radomski Ignacy
1025	Bradebulio Francis	1150	Radons Josep
1039	Dajiel Kerekes	1151	Rankle I.
1040	Barbora Dolejs	1159	Serijko Peter
1041	Dolejska Anton	1171	Sylus Katafryna
1044	Duda Antoni	1173	Slatkowice John
1049	Formella Barbora	1175	Sowizrol Walenty
1064	Grygevska Helina	1188	Subka L.
1081	Janus Ignac	1187	Szambovoski Ignaci
1085	Jonelis Anton	1190	Szukata Staniel.
1091	Kollis B.	1192	Tewes Bern.
1096	Kreinovitz V.	1194	Trollius Doris
1098	Kulikowski Stanis	1195	Vinawitz M.
1104	Langusch Mr.	1202	Welkus Mrs

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo brolio, Franciszkaus Warkulewicziaus, isz miestelio Keidanų, Kauno gub.; pirmiaus gyweno Chicagoj, o dabar nežinau kur. Jis pats, ar kas kitas, teiksis man duoti žinią ant adreso szito:

K. Warkulewicz,
1121 North St., Philadelphia, Pa.

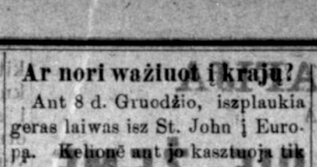

Reik dywytis. 4.

NEW PRAGUE, MINN., SZIOS, 1896.

Kada mus waikas buwo treju metu, nupuole ant galwos ir prisimusze, daktarai sake kad jau yra negywas; wienok atlapeikeje, ale turejo trankima sanariu (Spasma), kurie kas met dilinosi ir kankino ji kas antra diena. Gyde ji keli daktarai per 5 metus, bet waikas buwo už nieka, o kad per 3 menesius pradejome duoti jam "Kunigo Koenig's Nerve Tonic", jo sweikata pasigerino ir gywenime atsimaine; dabar laseliuja ji in laukus ir bowyjesi su waikais be jokios baimes; jau dabar per 6 nedelias netrejo nemaisulio ligos užpuldymo. Jeigu dar nieks nepatyre stebukliugo gerumo szitos gydykles, reik dywytis.

P. J. HAVORKA.

DYKAI Gaus kiekwienas wertingą knygelę, apraszancziu apie nerwiszkas ligas, ir ant pabandymo bonkelį wirszminetu gydykle, kurs prisiuns sawo adresą. Beturczial ligonial teipgi gaus szias gydyklas dykai.

Szios gydykles yra iszradtos Kunigo Koenig isz Fort Wayne, Ind. 1876 metuose ir dabar yra iszdoodamos po jo priežiura per

Koenig Med. Co. Chicago, Ill.
40 S. Franklin St.

Aptiekose galima gaut bonkelį szio gydyklo už $1. arba 6 bonkeles už $5.
Dideles bonkos po $1.75. 6 bonkos už $9.

Galima jas gaut ir "LIETUVOS" redakcijoj.

"Lietuvos" Agentas.

M. Damijonaitis.

Keliaujanczių "Lietuvos" agentu yra Motiejus Damijonaitis. Jisai szioms dienoms atlankys miestą Pittston, Pennsylvania priimindamas prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinės naujus skaitytojus. Deltogi meldžiame wisų tenykszczių lietuwių, kur musų agentas atsilankys, užmokėti jam pinigus už "Lietuvą", o tokiu budu užczėdysite sau kasztus prisiuntimo. M. Damijonaitis yra tikru "Lietuvos" agentu, wisi galite jam užsimokėti prenumeratą už "Lietuvą", o pinigai bus mums gražiai priduoti. Mes už jį atsakome. Teiposgi galite gaut pas jį wisokių knygų pirkti, kas tik kokių norite.

LIETUVOS ISZDAVYSTE.

"Lietuvos" Agentas.

"Lietuvos" keliaujancziu agentu yra Wincas Kudarauskas. Jisai atsilankys So. Bostone ir aplinkiniuose miesteliuose priimines prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszines naujus skaitytojus. Deltogi meldžiame wisų tenykszczių lietuwių, kaip senų teip ir naujų skaitytojų, pas kuriuos musų agentas atsilankys, užsimokėti prenumeratą agentui, tokiu budu užczėdysit sau laiką ir kasztus prisiuntimo, o pinigai wisi bus gražiai mums priduoti. Wincas Kudarauskas yra tikru "Lietuvos" agentu ir nieks neprivalo jį tis jam pinigus duot, mes už ji atsakome. Teiposgi galite gaut pas jį wisokių knygų ir kitokių daiktų pirkti.

"LIETUVOS" ISZDAVYSTE.

REIKALAUJA, TEISINGU IR DARBSZCZIU WYRA ar merginu keliauti po Chicaga ir aplinkines ir praduoseti tawoms laseliuojimus. Gausi $65.00 ant menesio ir expensus. Darbas ant wiseda. Turi duot gera rekomendacije. Raszykit angliszkai indedami sawo adresa ir marke ant atsakymo. Adresas: The Dominion Co., Dept. Y. Chicago.

CANDY CATHARTIC Cascarets

CURE CONSTIPATION

REGULATE THE LIVER

10¢ 25¢ 50¢

ALL DRUGGISTS

ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or gripe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 211.

"Lietuvos" Agentai:

Keliaujanczialis "Lietuvos" agentais yra: Wincas Kudrauckas ir Motiejus Damijonaitis.

Wietiniais Agentais szie:

BALTIMORE, MD.
Bonawent. Mažeika, 519 Columbia Ave.

MT CARMEL, PA.
Petras Biełiauskas.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczys, 445 W. Line St.

BROOKLYN, N. Y.
Petras Abraitis, 800 Myrtle ave.

SCRANTON, PA.
Juozas Petrykis, 1514 Ross Ave.

PHILADELPHIA, PA.
Juozas Butkus, 1112 Cyperss St.

GRAND RAPIDS, MICH.
F. Sidoras, 344 Hamilton St.

Szitų miestų lietuwiai, norėdami apsisteliuoti "Lietuvą", gali kreiptiesi prie augszcziaus minėtų agentų, o jie noria iszpildys jų reikalus.

E. ZANIEWSKIS.

924 33rd str., Lietuwiszkas kriaucziu.

Pigausia drapanų krautuwė. Parduoda wisokius drabužius kuo no pigiausiai. Teiposgi dirba ant orderio už pigesne preke kaip wisur. Wjengeziai, praszom atsilankyt, o persitikrysite.

Darbinykė lietuwiszka mergina 22 metų, apturėjusi po smert sawo brolio puikią farmą, pajieszko doro jaunikaiczio su 1,000—2,000 dol. sau už wyrą ir dėl wedimo ukės. Adresas:

Miss Aggie Smart,
Pearl River, N. Y.
(29—11)

Gera farma ant pardawimo.

Duenweg, Mo. Jasper Co., pigiai ant pardawimo gera farma, turinti 100 akrų žemės; nauja stuba ir twartas, prie pat upės; prie stubos yra szaltinis sweiko wandens. 40 akrų iszdirbtų, o 60 akrų girios. Parduoda pigiai. Adresuokit teip:

John Blonske,
Duenweg, Jasper Co., Mo.
(3—12)

HILLE'S FOTOGRAFAS,

3452 S. Halsted ul.

Nujima puikias Fotografijas, už tuzina tiktai

$2.00

Ant weselių ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopsik susei.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe.

Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 78

Pirmutinis Lietuwiszkas Saliunas
LIUDWIKO NAWIKO,
Spring Valley, Illinois.
ant kertes 1mos ir Spalding ul.

Užlaiko geriausius gerymus; szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užlaiko Unijos Alu, stiklsi dideli. **Užkwieczia wisus atsilankytl.** (17-1)

Prekė pinigų.

Ruskas rublis po.....53c.
Prusiszkos markės po.....24½c.

Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 25c ant paczto kasztu.

AR REIKALAUJI LAIKRODELIO?

Mes juos parduodam, parduodam teip pigiai, kad tu negali walkszczioti be laikrodelio.

Turime wiseko gatunku. Bet pamenesime tiktai du:

Elgino arba Walt hamo Laikrodelius, geriausiu widutiniu, dubeltawais lukszta is, gerai laikarodo, graziai iszkwietkuotas. Dueber storai aukszyias laikikys tawo gywenimui. Wyrui ir moterikai.

Pridook adresa o prisiusime tau juos ant perziurejimo. Jeigu nebus tokis, kaip czia parodytas, sugrąžink juos atgal, tau nieko nekaszt oja. Jeigu, jis tau tiiks, pamokek expreso kasztus ir **$6.50,** ir tawo wiskas.

Dubltnewaiz laikrodelius graziai iszkwietkuotas, geriausels widutinis, dideli ir twirti, storai aukszti (14k.)-isrodo kaip už $40.00 aukszus laikrodelius, laika todel gerai. Atsiuskite ant expreso pamatysi, jeigu jis tau daboesi, užmokek **$5.95** ir expreso kasztus ir pasiimk sau laikrodeli.

Jeigu imsite atsiuskite ir prisiusi pinigus isz wirszaus, nes iszsiuntsime laikrodelį ant sawo kaszto ir dar prideesime tau graži lenciugeli dowanu.

Royal Manufacturing Co.
334 Dearborn St., CHICAGO.

Naudokites isz Progos.

Turiu del jaunuomenes juokingu kwietka, kuri norincziam ja panostyti tryksztu in akis wanduo ir daug juoko padaro. Kasztuoja tik 25c. Turiu teipgi monu knyga, kokios dar lietuwiszkoje kalboje niekad nebuwo, talpinasi joje daugiau kaip szimtas wisokiu sztuku ir sekretu. Kas nori dasižinot kytrumus swieto, tegul ja nusiperka, o daug kytrumo iszgaus, jos preke $1,50, ir prie to duodu dowanu Kuburkaite, su kurial galesi žiurintiems akis apmonyt. Turiu teipgi ir daugybe kitu reikalingu prietaisu prie monu.

Turiu graziausiu popieru gromatoms su kwietkoms ir druknotoms pawinczewonemis; turiu maszinukiu drukawojimui gromatu. Turiu wisokiu knygu: maldaknygiu ir istoriju. Kas nori dasižinot apie wisokius daiktus, tegul, prisiunczia už 2c. marke, o gaus katalioga wisu tu daiktu. Adresas mano toks:

Joseph Matutis,
287 Wythe Ave., Brooklyn, N.Y.

Geriause Užeiga del Darbinyku pas

J. Danisewiczių,

768 Bank ir River Side Sts.
Waterbury, Conn.

Užlaiko geriausius gerymus; szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užkwieczia wisus atsilankyti. **Juozas Danisewiczius.**

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekės pigesnės kaip kitur. Aptiekoje randasi D-ras pone Marija Dowiatt nedelioms, ir ketwergais nuo 12 iki 2 walandai widurdienio, o D-ras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczeme ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome ly gas per laiszkus.

O teip—gi parduodu laiwakortes (Steamship tickets) ant geriausių ir greicziausių laiwų važiuojantiems į Europą ir isz Europos; iszsiunczių pinigus į wisus swieto krasztus ir wiską atlieku pigiausiai ir greicziausiai.

Telefonas Yard 709

Lietuwiszkas Daktaras
M. P. KOSSAKAUSKAS
Priima ligonius kasdien nuo 10tos iki 12 adynos priesz pietus.
3242 So. Morgan (Laurel) str.

Geriausia užeiga Scrantone.

.....pas.....

FRANCISZKU KOONS,
105 Lackowanna Avenue.

Yra tai wieta arti wisų geležinkelių staciju, kur kiekwienas atwažiawes in szitą miestą gali gauti gerą nakwynią, szaltą alų ir kwepenczius cigarus.

Kas in Scrantus atkeliauszt, Tai pas Koons'a wiską gausit; Alaus gero ir Cigarą, Pernakwot ir rodą gerą. (1 | 2.98)

Chas. Baltrukonis.

67 N. Leonard Str., Waterbury, Conn.

Pristatau Draugystėms wisokius reikalingus daiktus, tai yra: Spilkas, Kokardas, Juostas, Karunas ir wisus kitokius dėl Draugyszczių reikalingus daiktus. Prekės pigesnės kaip wisur. Kas ko reikalauja, atsiszaukite pas manę, o priduosiu jums prekes dyksi. Adresuokite teip.

Chas. Baltrukonis,
67 N. Leonard Str., Waterbury, Conn.
(26-11)

— Kas norite, kad iszsiųsti į krajų pinigai gerai ir greitai suwaikszczotu, suskite juos per "Lietuvos" redakcijų, o greicziausiai suwaikszczios. Už teisingumą ir teisingumą kasd en apturime szimtus padėkawonių nuo lietuwių isz wisų Amerikos krasztų, teiposgi ir už gerumą szifkorczių pas mus iszpirktų, nes mes laikome geriausias linijas, ant kurių į 8 dienas perwažiuoja per marias; ant praszų ir pigių linijų szifkorczių wisai nepaduodame. Kas nori pigių, tegul perka pas žydus. Prisiųsdami pinigus ant szifkorczių ar ant iszsiuntimo į krajų, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestinga, teisinga ir artistiszką iszdirbima.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsilmdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Antros Puikios Dowanos
"Lietuvos" Skaitytojams.

Pagarsindami dowanas angliszko laikraczio "TheNationalRecorder", užtėmyjome, kad nedaug lietuwių randasi, kurie galės padaryti angliszkoje kalboje reikalauja žodžių surasza, idant laimėti pasiulintas dowanas; deltogi mes isz sawo pusės paskyrėme antras, nors mažesnes, bet lengwiau įgyjamas, dowanas.

"Lietuva" paszwentė iszdowanoti sawo skaitytojams **$160,00.**

Pirma dowana Pinigais	**$75,00.**
Antra dowana Pinigais	**$25,00.**
O 20 dowanu Knygomis, po $3,00 kiekwiena	**$60,00.**
Wiso bus iszdowanota	**$160,00.**

Budas kaip įgyti augszcziau minėtas dowanas yra labai prastas. Reik padaryti isz kiekwienos litaros, randancziosi žodyje **Lietuva,** kuodaugiausiai žodžių, tai yra reik pirmiausei daryti žodžius isz litaros **L,** paskui isz **i,** paskui isz **e,** tir teip iki paskutinial litarai **a.** Kas dangiausei padarys žodžių isz litarų randancziusi žodyje **Lietuva,** tas gaus augszcziausią dowaną $75,00; antras gaus $25,00; kiti 20 ypatų gaus knigomis po $3,00. Žodžiai turi but suraszyti pagal alfabetą, graziai, kolumnose; deltogi newale wartoti jokių wardų: kaipo žmonių, miestų, upių ir tt. turi buti žodžiai iszdirbti isz paczių weiksmažodžių ir daiktžodžių.

Kiekwienas, kuris užsimokės pilnai prenumeratą už "Lietuvą" $2,00 prisiusime jam pamokinimą kaip daryti žodžius ir kwitą duodanczia tiesą imti dalywumą szitame Konteste. Kontestas užsidarys 15 dieną Gruodžio, 1897, ir kurie iszgrajys dowanas gaus jas ant Kalėdų. Kurių prenumerata yra jau apmokėta, tai už tuos $2,00 siusime jam "Lietuva" per isztisa meta po iszsibaigimui senosios prenumeratos.

Deltogi pasiskubinkite pasinaudoti isz tokios puikios progos, nes raszydami žodžius iszmokslte gerai raszyti, turėsite "Lietuva ant pasiskaitymo per isztisa metą ir prie to galite įgyti puikias dowanas. Mes szias dowanas duodame dėlto, idant placziaus pagarsinti warda "Lietuvos".

Kurie yra geriau apsipažine su angliszka kalba tegul užsimoka $2,50, tai gaus Lietuwą ir The National Recorder ir tiesą imti dalywumą Konteste didelių dowanų kaipo parodytą aname apgarsinime.

Užsiraszydami "Lietuva" ir prisiųsdami prenumeratą wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis, 924 33rd St., CHICAGO, Ill.

Pennsylvanijoj, kur atsilankys musų agentas Franciszkus Serafinawiczius, galite prenumerata jam užsimokėti ir jisai iszduos jumis kwitas ir ant to kitus reikalingus paaiszkinimus.

Maika: Gud Morning, Mister.
Frenk: Na kaip eina, Maike?
Maika: Kaip kas eina, teip ir nueina, bet sztai mano laikrodelis tai wis eina, kaip inžinas.
Frenk: Ai, ai koks grafus! Na kur jy pirkai?
Maika: Sy, Mistery! Ar tu tik sziadiena isz kontres, kad dar nežinai apei Kelpsch, Noreiko & Co., kurie turi geriausius taworus del lietuwiu.
Frenk: No brolau, kurtas tai dar ne esu. Beczerlaif jau ne nuo wieno girdejau, kad žmonis dziaugiasi su daiktais pirktais nuo Kelpsch, Noreiko & Co. Jau pora metu atgal ir asz norejau pirk nuo ju laikrodely, bet, po szimta pipkiu, darbo kaip nebuwo, teip nebuwo. Bet sztai jau pradejome geriau dirbt, ir nors ant byro ne cento neliktu, užsiorderiuosiu ant pedes wiena isz tu su aukso kwietkomis; tai subytis tawajy. Nauja katalioga gawau. Raszyk ir tu po adresu Kelpsch, Noreiko & Co., 56 Fifth Ave., Chicago, Ill., o gausi dykai.
Maika: Ne toks bosas tu esi, kaip tu mislyji, taigi asz jau jy parsinesziau wakar isz paczios, ta nauja lietuwiszka katalioga. Neskaicziau jy dar, nes waikai pradejo birbet, ir boba panorejo miego, nes jau welu buwo, bet sziadiena tai skaitysiu, reiks sau koky leteliugely parsitraukt.
Frenk: Na asz dar ir žiedu sau užsiorderiuosiu, tai kaip merguželes pamatys, tai asz ju ir atsigint negalesiu. Gud bai, Maike, eisiu namon.
Maika: Gud bai, gud bai.

Prisiusk sawo adresa, o gausi dykai nauja didžiausy lietuwiszka katalioga swiete.

Adresuokite teip: **Kelpsch, Noreiko & Co. 56 Fifth Ave. CHICAGO, ILL.**

DOWANOS DEL WISU.

Ben. Hatowskis,

527 S. Canal kerte Judd ul., Chicago, Ill.

Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODŽIUS, LAIKRODELIUS,
Lenciugelius, Žiedus, Spilkas, Auskarus ir t.t.

Kiekwienas, kuris pas mane pirks taworo už $5,00, gaus prezenta wertes $1 00; kas pirks už $10,00— gaus prezenta wertes $1,50; kas pirks už $15,00 — gaus prezenta wertes $2,00; o kas pirks už $25,00 — gaus prezenta wertes $3,00. Kiekwienas, kas pas mane pirks kad ir už mažiause prekę, gaus prezenta pagal wertes pirkinio.

Szliubiniai Ziedai pas mane 56 ir 72 prabos nuo $3,00 iki $6,00. Sidabriniai Elgino Laikrodeliai po $7,00. Iszczystyjimas laikrodelio 50c.; Sprendzina 50c. Stiklai ir Rodyklai mano kostumeriams dykai. Wiska gwarantuoju ant metų.

Kas tik ko reikalauja, atsikite pas mane, o pirksite wiska pigiau kai kitur.

N. L. PIOTROWSKI,

Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.
Ofisas 84 La Salle St., Rumas 620. Gywenimas: 190 Augusta St. arti Ashland Ave.

Atjeka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidimus ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis kokį reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasikalbe.

Gali susiszneket lenkiszkai.